

The Relationship between the Perception of the Society Related to Teaching Profession and Teachers' Professional Motivation According to Teachers' Views

Öğretmenlerin Toplumdaki Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algıları ile Onların Mesleki Motivasyonları Arasındaki İlişki

Abdurrahman İlğan¹, Hasan Ceviz²

Abstract

There is a big difficulty for teachers in order to reach the desired aims, and teachers need motivation to do this job properly. The aim of the study, which is managed in a quantitative approach, is to define the relationship between how teaching profession is seen for society and perception of teachers' professional motivation from a teacher's perception for both variables. And finally, analyses were made on how the teachers' professional perception from society predicts their professional motivation. The research has conducted on survey method. The sample of the study was consisted of 545 teachers working in primary school, middle high school and high school in the province center of Düzce. Both instruments used in the research (motivation of teaching and perception of society related to teaching profession) developed by researchers and pilot application was also carried out. As a result of the research, it was found that the professional perceptions of the teachers were in moderate level and the professional motivations were relatively high. The correlation between the professional perceptions and professional motivations of teachers' is positive and intermediate level. It has been revealed that the perception of the teaching profession of society was at a low level of the professional motivation of teachers. It is seen that the low-level coefficient in path analysis was close to Pearson Correlation between occupational perception and occupational motivation. According to teachers, the perception of the teaching profession in the society, has been found to be the most predictor of "the profession and the value attributed to the profession" as one of the subscales of the motivation scale. It is possible to say that as the value / importance assigned by the society to the teaching profession increases, the motivation of the teacher will increase at a low level.

Keywords: Teaching profession, social perception, professional motivation

Öz

Eğitimin arzu edilen hedeflere ulaşması konusunda öğretmenlere büyük düşmektedir ve bu işi layıkıyla yapabilmeleri için öğretmenlerin motivasyona ihtiyaçları vardır. Nicel yaklaşımla yürütülen bu araştırmada, öğretmenlerin bakış açısıyla, toplumda öğretmenlik mesleğinin nasıl görüldüğüne, bu algının öğretmenlerin mesleki motivasyonunu ne derece etkilediğine ve öğretmenlerin toplum gözündeki mesleki algılarının onların mesleki motivasyonlarını ne derece yordadığına ilişkin analizler yapılmıştır. Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Çalışmanın örneklemini, Düzce ili Merkez ilçesinde, kamuda görevli ilkokul, ortaokul ve liselerde çalışan 545 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan her iki ölçme aracı da (mesleki algı ve mesleki motivasyon) araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin mesleki algılarının orta düzeyde, mesleki motivasyonlarının ise görece yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin mesleki motivasyonları ile mesleki algıları arasında pozitif yönlü orta düzeyde korelasyon vardır. Öğretmen görüşlerine göre toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısının, öğretmenlerin mesleki motivasyonlarını yordama gücünün düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Yol analizinde ortaya çıkan düşük düzeydeki katsayının, mesleki algı ile mesleki motivasyon arasındaki Pearson Korelasyonuna da yakın olduğu görülmektedir. Öğretmen görüşlerine göre toplumdaki öğretmenlik mesleği algısının, motivasyon ölçeğinin alt boyutlarından en çok "mesleğin özellikleri ve mesleğe atfedilen değer"i yordadığı ortaya çıkmıştır. Öğretmen algısına göre, toplumun öğretmenlik mesleğine atfettiği değer / önem arttıkça, öğretmen motivasyonunun düşük düzeyde de olsa artacağını söylemek mümkündür.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenlik mesleği, toplumsal algı, mesleki motivasyon

Received: 13.08.2018 / Revision received: 20.12.2018 / Approved: 23.05.2019

¹ Assoc. Prof. Dr., İzmir Demokrasi University, İzmir-Turkey, abdrahmanilgan@idu.edu.tr; ² Teacher, Yıldırım Bayezid İmam Hatip Ortaokulu, Bursa-Turkey, cvz06@hotmail.com

Atf için/Please cite as:

İlğan, A., & Ceviz, H. (2019). The relationship between the perception of the society related to teaching profession and teachers' professional motivation according to teachers view. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25(2), 285-338. doi: 10.14527/kuey.2019.008.

Introduction

Today, each state must compete with the other states to expand and develop. They need well trained citizens in order to survive in this competitive setting. In addition to providing quality education to their citizens, the states would have qualified man power and outshine than the others providing that they supply their citizens with education which is modernized, high quality, critical, questioning and scientific. In this sense, one of the most critical aspects of education is teacher. The more productive, qualified, reproductive the teachers are, the more successful their students will be and it will be possible that the projected educational goals will be attained.

Each individual and each professional would like to be respected by the society and be valued. Teachers need such respect compared to the other professions. It is not possible that students show respect when the society do not respect to a profession. It is also so hard to maintain educational activities for years if the students do not respect to their teacher or value him/her. Social status of their profession, teacher's character and various circumstances at schools influence teacher's professional achievements, in addition to deciding to do their profession voluntarily (Bursalıoğlu, 2000). There are essential differences between countries with respect to teachers' social status. A comprehensive study was carried out by Varkey Gems Foundation (2013) on 1000 participants at 21 countries in order to reveal the people's attitudes towards teachers/their social status and published as 2013 Global Teacher Status Index. Based on this study, teachers had the highest status in People Republic of China while they had the lowest in Israel. Teachers are respected far more in China, South Korea, Turkey, Egypt and Greece than in Europe and Anglo-Saxon countries (see Table 1).

Table 1
Teacher's Respect Status Index Ranking

Country	Index rank	PISA rank (1 highest)
China	100	3
Greece	73.7	17
Turkey	68	19
South Korea	62	4
New Zealand	54	6
Egypt	49.3	No data
Singapore	46.3	1
Holland	40.3	7

Table 1
Teacher's Respect Status Index Ranking (Continued)

Country	Index rank	PISA rank (1 highest)
USA	38.4	12
UK	36.7	10
France	32.3	11
Spain	30.7	16
Finland	28.9	2
Portugal	26	14
Switzerland	23.8	8
Germany	21.6	9
Japan	16.2	5
Italy	13	15
Czech Republic	12.1	13
Brazil	2.4	20
Israel	2	18

Varkey GEMS Foundation. (2013). *Teacher Status Index*. London.

When Table 1 was analyzed, it was noticed that teachers from Turkey were in the third in the respectability rank. In the study, China was ranked the first with 100 points, Greece was the second with 73 points and Turkey was the third with 68 points, had a better respectability score and left the countries which had the highest PISA scores behind. There were significant differences between the countries in terms of parents' hoping their children to be teachers in the future. For instance, the rate of such parents was 8% in Israel while 50% of the Chinese parents supported their children to be prospective teachers. While this rate was higher in the countries like Turkey, South Korea and China, it was lower in Israel, Portugal and Brazil (Varkey GEMS Foundation, 2013). Another finding was that the students' respect rate to their teachers in Europe was lower compared to Asian and Middle Eastern countries. Students' respect rate in China to their teachers is around 75% (OECD, 2008).

A remarkable aspect of the report by Varkey GEMS Foundation (2013) was the lower educational performance (19th out of 21st countries) in spite of higher respectability and status of teaching profession. The expected case normally is having great achievements after working with devotion. In other words, it might be supposed that a profession is respected due to its higher performance. However, it is hard to claim such a situation in Turkey. The findings of the study carried out by Sunar (2015) in 32 cities on 2500 citizens titled "Work life in Turkey and respectability of professions was given in the Table 2.

Table 2
The Respectability of Professions Ranking in Turkey (first 20)

Rank	PROFESSION	AVERAGE SCORE	RANK	PROFESSION	AVERAGE SCORE
1	Med. Doctor	88,3	11	Pharmacist	75,79
2	Uni. Professor	83,32	12	Psychologist	75,55
3	Judge	82,17	13	Mechanical Eng.	75,26
4	Teacher	80,98	14	Gen. Manager	73,42
5	Dentist	79,5	15	Electrical Eng.	73,1
6	General	78,31	16	Lawyer	72,87
7	Governor	78,15	17	Research Asst.	72,84
8	Mil. Captain	77,9	18	Mayor	72,78
9	Ambassador	76,68	19	Civil Eng.	72,69
10	Architect	76,23	20	Petty Officer	70,73

Sunar (2015)

Seen in the Table 2, teaching profession ranked the 4th out of 126 professions with 80.98 professional respectability score. Corresponding with the similar studies on the issue, it was concluded that –even though the teachers think that they are not that much respected- teaching profession was a socially respectable profession.

As education, labour force and employment plannings have not been done properly, since the time beginning from the Ottoman Empire to the new millennium, appointing the university graduates without pedagogical formation background caused some kind of decrease respectability of teaching profession and negatively contributed a kind of misperception like “become a teacher if you cannot find any employment as a university graduate”. Such practices negatively influenced the perceptions concerning teaching is a profession which requires special training procedures. Due to ongoing employment policies, teaching profession has been open to the graduates of other fields, has become a profession which might easily be accessed and has become a profession any university graduate could be employed. Teaching has been turned into a profession like a gate of hope for the ones who cannot find employment in their own field of expertise (Eskicumali, 2002).

Teacher is the person who lights the way for his/her students, improves their creativity, their self confidence, and research/discussion skills. However, negative aspects like defects in educational system, indifference of the parents, relatively lower pays, not being valued by the society, physical inadequacies are of the handicaps which make it difficult for the teachers to love their professions and perform it in a productive way. Motivation is the thing giving power to the teach-

her who struggles with such problems. Being motivated and maintaining his/her motivation is vital for the teacher.

It is stated that the origin of the French and English word motivation -which is another variable of the existing study- comes from the word "motive". It is hard to find the accurate equivalent for this concept (Eren, 2001, 251). Words like "incentive" or "arousal" could be used for the counterparts of the word "motive". Motivation is and individual's thoughts, hopes, beliefs or shortly his/her desires, needs and fears which set his/her in motion and which directs the behaviors (Örücü and Kambur, 2008). Process of motivation is shown in the Figure 1 below:

Figure 1. Process of motivation.

Özkalp and Sabuncuoğlu (1995: 86)

Motivation is the process rousing a person's acts and providing to perform those acts in devotedly, willingly and with pleasure. Motivated people are willing to behave in accordance with definite goals. With reference to this statement; monitoring teachers' economical, psyc-social needs and working atmosphere closely, seeking for the ways of solving their problems would directly increase the institutional performance and the prosperity of the system. Öncü (2012) states that increase in their motivation might provide the teachers and students to be more excited at school; Akbaba (2006) restates that motivation is the major factor helping them to face the problems at school and to love their profession. De Jesus and Lens (2005) highlighted that teachers who are motivated to perform their profession properly would do a great job to realize educational reforms, implement necessary changes, so they would have the feeling of accomplishment and happiness.

Motivation is divided into two groups as, external and internal motivation. In external motivation, a person acts under the influence of external factors and directed towards the desired behavior. Increasing employees' pays, providing economical profits, giving various rewards, offering some facilities like promotion or paid holidays are of the examples of increasing factors of external motivation for employees (Sağlam, 2007). As for internal motivation, people act based on internal dynamics on their own without requiring any external motives. Characteristics like self-pride, desire to learn, willingness to be qualified, desire to be improved, loving his/her job, interest and strong professional ethics, private value system might increase the person's internal motivation level (Sağlam, 2007). The feelings like interest and love are dominant in internal motivation, but in external motivation there is desire to gain a definite goal (Özdaşlı and Akman, 2012: 74).

A lot of studies done before on the employees showed that there are strong connections between their satisfaction, love for the job and being productive. In order to realize desired motivational level, considering personal differences, be-

ing aware of personal needs and using appropriate methods are essential factors. Examining the studies on professional motivation, it is noticed that professional motivation is interconnected with some other factors related to work life. Ün-sar (2011) concluded in the study which he examined tendency to quit job and professional motivation that people who were not motivated to their jobs were highly inclined to quit their jobs. Çakar and Ceylan (2005) concluded similar findings in their study titled the influence of professional motivation on loyalties of employees and their inclination to quit their job; moreover, they found out that the employees who had lower motivation levels also had lower organizational loyalties. Park and Rainey (2012) inferred as the result of their research that the ones with higher professional motivation had better social dialogue than with the lower motivation levels. Each place of employment might have diverse conditions which could corrupt motivation. Consequently, employees' behaviors and the reasons behind their behaviors must be known well to motivate them. The reason why there are so many theories concerning motivation is that human beings are complicated entities and it is hard to explain their behaviours on the basis of only one reason or a theory (Sabuncuoğlu and Tüz, 2005).

Motivation and performance are quite interconnected as they both issue person employees' productivity. Motivation supports person's achievement and directly influence performance. Performance appears as personal results related with organizational productivity. Being motivated is not sufficient alone to show the desired performance. Önen and Tüzün (2005) explained performance as a result of togetherness of motivation and skill and formulated as below:

$$\text{Performance} = \text{Skill} \times \text{Motivation}$$

Constant changes in educational policies; not being able to form clear, significant and long-lasting political lines in education and not being able to get the intended success rates; thinking that technological tools like computer and internet would replace teachers are of the reasons which decrease respectability of teachers' deserve by the community. What is more, frequent negative news appeared in the media and the misperceiving these exceptional situations as if they are usual and happen occasionally would damage teachers' respectability in the society. The films broadcasted as TV series in the Turkish televisions concerning school and students "Vurun Kahpeye" by Halide Edip Adıvar, "Çalığışu" by Reşat Nuri Güntekin and "Hababam Sınıfı" by Rıfat Ilgaz which was also adapted to the cinema typify idealistic teachers who devote themselves to their profession (Yüksel, 2015). On the other hand, as another TV series with school theme "Arka Sıradakiler" is one of the most popular TV series which had 193 episodes and broadcasted in the Turkish televisions represented teachers by some kind of negative images (Kıncal, Şahin, Tüzel, 2012). It might also be stated that Films and TV series are of the facts which influence teachers' professional respectability.

The Purpose of the Research

The general purpose of this research is how the teachers working at public schools (elementary, secondary and high school) perceive their profession in the eyes of the society and how their perceptions influenced their motivation. Teachers' professional motivation generally correlated with the attitudes of their head, school atmosphere, students'/parents profiles and economical aspects. Within the scope of this study, hypothesizing that social perceptions influence the teachers' motivation; teacher' motivation is examined as dependent variable and social perception is examined as independent variable. The problem statement of the study is "how do the teachers' views of the perceptions of the society on the teaching profession predict the teachers' professional motivation? The answers are sought to the following questions:

1. How does the society perceive the teaching profession according to the teachers' views?
2. Are there any significant differences between the teachers' views of perception of the society regarding their profession based on the variables like gender, age, subject they teach, school type and educational status?
3. What is the level of the teachers' professional motivation?
4. Are there any significant differences between the teachers' motivational level based on the variables like gender, age, subject they teach, school type and educational status?
5. What is the statistical relation between the teachers' views of the perceptions of the society regarding teaching profession and the teachers' professional motivation?
6. What level does the teachers' views of the perceptions of the society on the teaching profession predict the teachers' professional motivation?

Method

In this part, the information is given regarding the research model, target population and the sample of the study, development of the instrument to collect the data, data collection and analysis of the data.

Research Model

Relational screening model is used in the existing research aiming to define what level do the teachers' views of perception of the society regarding their profession predict the teachers' professional motivation (Fraenkel and Wallen, 2009). Relational studies are the researches showing the level of changes between two variables (Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk, 2012).

Target Population and Sampling

Target population of the study is comprised of the teachers working at elementary, secondary and high schools in Düzce. There are 4407 teachers working in Düzce (2018) at schools from all categories. The sample of the study is limited to the city center of Düzce and comprised of 545 teachers in total working at public schools as; 13 elementary, 14 secondary and 7 high schools. The sample schools are defined as a cluster using simple random sampling method. The numbers of the teachers participated to the study and the subjects they teach are as given in the Table 3.

Table 3

The Subjects and Numbers of the Teachers Participating in the Study

Category	Subject	Number	Percentage	Total
Primary School and Preschool	Primary School	136	24.9	159
	Preschool	23	4.2	
Numerical	Math	44	8	106
	Science	28	5.1	
	Chemistry	9	1.6	
	Biology	10	1.8	
	Physics	5	0.9	
	IT	10	1.8	
Social	Social Sciences	15	2.75	74
	History	9	1.6	
	Geography	12	2.2	
	Philosophy	5	0.9	
	History of Art	1	0.18	
	Religious Culture and Ethics	19	3.5	
	Psychological Counseling	13	2.4	
Language	Turkish	30	5.5	95
	German	1	0.18	
	English	42	7.7	
	Literature	22	4	
Art and Skills	Art	10	1.8	53
	Technology and Design	9	1.6	
	PE	24	4.4	
	Music	10	1.8	

Table 3
The Subjects and Numbers of the Teachers Participating in the Study (Continued)

Category	Subject	Number	Percentage	Total
Vocational	Special Education	13	2.3	37
	Furniture	1	0.18	
	Constructure	1	0.18	
	Ceramic	1	0.18	
	Clothing	5	0.9	
	Journalism	1	0.18	
	Religious Vocational School Vocational Courses	8	1.4	
	Child Development	1	0.18	
	Graphics	3	0.5	
	Crafts	1	0.18	
	Accounting	1	0.18	
	Office Management	1	0.18	
Not Stated the Subject		21	3,9	21
TOTAL			545	

As can be seen in the Table 3, most of the teachers participating to the study are female teachers (56.5%), remaining ones are male teachers (43.5%). As for the school types, majority of the teachers are from secondary schools (33.2), elementary school teachers are in the second rank (31%). In the third rank are teachers working at vocational high schools (18.7), the remaining part is consisted of teachers from general high schools (17.1).

Instruments for Data Collection

The necessary data for the study is collected through implementation of two scales. These scales are Professional Perception Scale and Professional Motivation Scale. The scales are developed by the researchers. During the development process of the scale, related literature is reviewed, considerations of teachers on this issue are asked and item pool is formed. Then, the views of the academicians who are the professionals in the field are taken for structural validity, pilot practice is realized afterwards. During the development process of the scales, both scales are implemented to 200 teachers teaching diverse subjects and working at different public-school levels. In order to find out about the validity and reliability of the scales; factor analysis is done for the structural validity; internal consistency coefficients are calculated for the reliability.

As the result of the analysis of pilot implementation of the Professional Perception Scale, scale has just one stable factor. Total explained variance of the scale is 33.62%, and Cronbach Alpha internal consistency coefficient is .91 and

KMO value is calculated as .90. As the result of the analysis the number of the items in the Professional Perception Scale is reduced to 26. There are 9 negative statements in the items and the scale is implemented that way. It is a five-point Likert scale.

As the result of the pilot implementation done for professional motivation which is the other variable of the study, it is found out that the scale has five subscales. The total explained variance is 66.05%, Cronbach Alpha internal consistency coefficient is .95 and KMO value is .93. The items with lower factor loads and cyclical items are excluded from the scale. The final state of the scale has 30 items and it is implemented. It is a five-point-Likert scale.

After the pilot implementation, validity and reliability analysis are repeated as the result of the final stage. As consequence, similar values are seen as; KMO value of the Professional Perception Scale is .93, Cronbach Alpha is .91, Eigenvalue is 8.29, total explained variance is 31.90%, and factor loads vary between .35 and .72. As for the Professional Motivation Scale; KMO value is .93 and factor loads vary between .35 and .72. Values related with total explained variance and Cronbach Alpha internal consistency coefficient are given in the Table 4:

Table 4
Analysis Values of the Professional Motivation

Subscales	Eigenvalue	Variance Explained (%)	Cronbach Alpha
Pleasure experienced by performing the profession	10.49	17,59	.90
The characteristics of the profession and the appreciated value of the profession	2.91	10.79	.79
Loyalty to the profession	1.82	10.78	.81
Professional self-sacrifice and devotion	1.25	9.99	.72
Contributions to the other people's lives	1.13	9.59	.78
Total		58.74	.94

Examining the Table 4, total explained variance of the Professional Motivation Scale is 58.74 with its five subscales and this might be considered as an acceptable level, reliability coefficient is seen to be quite high. It is acceptable if the total explained variance is between 40% and 60% (Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2012). As a result of the final implementation, Cronbach Alpha internal consistency coefficients of both of the scales are higher than .80, so it might be stated that both of the scales do reliable measures.

Findings

Descriptive statistics regarding the Professional Perception Scale is shown in the Table 5. Taking these statistical results into consideration, social perception regarding teaching profession is seen to be a bit higher than the average (\bar{X} = 3.40); when considering 1 is the lowest, 5 is the highest and 3 is the average score.

Table 5
Average Scores and Standard Deviation of Professional Perception Scale Items

Statements / Items	N	\bar{X}	SS
1- The society is aware of the significance of teaching profession in the development of the country.	545	2.94	1.19
2- Teacher is the 'person who knows much' in the eye of the society.	545	3.09	1.00
3- I think the society considers my profession as "easily accessible and effortlessly performed".	545	3.83 ¹ / 2.18 ²	1.02
4- People trust us and entrust their children in the care of teachers.	545	3.78	0.82
5- The society sees teaching as a "holy profession".	545	3.14	1.02
6- I think there is a common conception in the society like "become a teacher at least if you cannot have a good profession".	545	3.58 ¹ / 2.42 ²	1.15
7- I think my views and considerations on any issue are valued due to my profession.	545	3.35	0.87
8- I think we are "depreciated" in the eye of the society as our number is too high.	545	3.34 ¹ / 2.66 ²	1.12
9- I think our profession is depreciated by the society as the students learn many things easily with the help of the internet.	545	3.00 ¹ / 3.00 ²	1.13
10- People think teachers are entitled to have a voice in their lives after their parents.	545	3.08	1.03
11- I am appreciated by the others as I am a teacher.	545	3.61	0.87
12- I am respected due to my profession by my family and relatives.	545	3.76	0.87
13- The society despises our profession considering our earnings.	545	3.25 ¹ / 2.75 ²	1.07
14- I am respected by the parents of my students.	545	3.74	0.79
15- I think the society does not consider my profession as a "career profession" due to implementations like substitute teachers and giving right to pedagogical formation certificate to almost all university graduates.	545	3.71 ¹ / 2.30 ²	1.03
16- The society shows the teachers as an example of "role models" for good human beings.	545	3.24	0.88
17- I think the respectability and image rate of teaching profession is high in the eye of the society.	545	2.82	0.97
18- I think the parents just allow the teachers except for themselves to discipline their children.	545	3.11	1.02

Table 5
Average Scores and Standard Deviation of Professional Perception Scale Items
(Continued)

Statements / Items	N	\bar{X}	SS
19- I think the society talks about the working hours and the length of my holidays instead of the importance of the job I perform.	545	4.30 ¹ / 1.71 ²	0.85
20- The people are aware that socially responsible, honest and hardworking individuals are brought up with the help of the teachers.	545	3.30	0.94
21- I think the society sees the teachers as a kind of educated childminders.	545	3.50 ¹ / 2.50 ²	1.02
22- I think my profession is considered as one of the credible ones by the society.	545	3.55	0.90
23- The society sympathizes the teachers.	545	3.28	0.86
24- The parents are not aware that a teacher takes care of 30 children in the classroom while they think it is sometimes very hard to take care of their own child.	545	3.96 ¹ / 2.04 ²	0.99
25- The society sees the teachers as the people who work patiently and devotedly.	545	3.19	0.99
26- Teaching profession is considered as a profession which requires "superior knowledge and skills".	545	2.96	0.99
Total	545	3.40	0.36

(* ¹ Normally encoded; ² Reversely encoded)

The following results are found when social perception regarding teaching profession is compared according to the teachers' demographical characteristics such as gender, age, teachers' subject, teachers' school type and educational status: Teachers' professional perception is significantly differed based on gender [$t_{(543)} = -2.62; p < .05$]. Considering the arithmetic mean, scores related with male teachers' views regarding social perception of teaching profession are higher than those of female teachers (Male: $\bar{X} = 3.04 >$ Female: $\bar{X} = 2.92$). There is a positive correlation at a lower level between the teachers' ages and their views of social perception on teaching profession [$r = 0.12$]. There are also statistically significant differences between the teachers' views based on the subject they teach [$F_{(6, 538)} = 2.32; p < .05$]. According to the findings, teachers teaching vocational subjects have more positive views of social perception than the teachers teaching arts and skills, numerical, pre-school/regular elementary class and language; teachers teaching social subjects have more positive views than the ones teaching language and numerical subjects.

Moreover, it is found out that there are statistically significant differences between the teachers' views based on the school type that they work [$F_{(3, 541)} = 4.78; p < .05$]. According to the results the scores concerning secondary schools' teachers' views regarding social perception on their profession is lower than both

general high school and vocational high school teachers' scores. However, there are not any statistically meaningful differences between the teachers' views based on their educational status [$\chi^2_{(2;545)} = 2.47; p > .05$]. Descriptive statistics of the subscales of the Professional Motivation Scale is shown in the Table 6.

Table 6
Descriptive Statistics of the Subscales of Teachers' Professional Motivation Scale

Variable	N	\bar{X}	Sd
1- Pleasure experienced by performing the profession	545	4.31	0.50
2- Contributions to the other people's lives	545	4.24	0.58
3- Professional self-sacrifice and devotion	545	4.07	0.53
4- The characteristics of the profession and the appreciated value of the profession	545	3.57	0.75
5- Loyalty to the profession	545	3.53	0.84
Total	545	4.01	0.48

When the results in the table 6 are examined: Arithmetic mean of the “pleasure experienced by performing the profession” subscale is $\bar{X} = 4.31$; $Sd = 0.50$; arithmetic mean of the “contributions to the other people’s lives” subscale is $\bar{X} = 4.24$; $Sd = 0.58$; arithmetic mean of the “professional self-sacrifice and devotion” is $\bar{X} = 4.07$; $Sd = 0.53$; arithmetic mean of the “characteristics of the profession and the appreciated value of the profession” is $\bar{X} = 3.57$; $Sd = 0.75$; and arithmetic mean of the “loyalty to the profession” is $\bar{X} = 3.53$; $SS = 0.84$. It is found out that the subscale with the highest score is “pleasure experienced by performing the profession” and the subscale with the lowest mean score is loyalty to the profession. Averages of the total scores of the teachers’ professional motivation scale are $\bar{X} = 4.01$; $SS = 0.48$. Based on the findings it might be stated that the teachers’ professional motivation is relatively high. In the Table 7, ANOVA for repeated measures of subscales of the teachers’ professional motivation scale are given:

Table 7
ANOVA for Repeated Measures of Subscales of the Teachers' Professional Motivation Scale

Source of Variance	Sum of Square	df	Mean of Square	F	p	Significant Difference		
Between Cases	677.58	544	42525.81	322.68	0,000	1-2	2-3	3-4
Measure	298.12	4	74.53			4-5		
Error	502.59	2176	0.23			1-3	2-4	3-5
Total	1478.30	2724				1-4	2-5	
						1-5		

Considering the findings in the Table 7, there are significant differences between the subscales [$F_{(4, 2176)} = 322.7; p < 0.01$]. So it might be stated that the difference between all the subscales are meaningful. Taking the arithmetic means into account, the subscale titled “pleasure experienced by performing the profession” has the highest average ($\bar{X} = 4.31$); then, “contributions to the other people’s lives” comes as the second highest subscale ($\bar{X} = 4.24$); thirdly, we see “professional self-sacrifice and devotion” subscale ($\bar{X} = 4.07$); “the characteristics of the profession and the appreciated value of the profession” is the fourth in the rank concerning the average score ($\bar{X} = 3.57$); “loyalty to the profession is the last one in the rank of average score ($\bar{X} = 3.53$).

The findings concerning the question if the teachers views’ on professional motivation differ based on their gender, age, subject they teach, school type that they work, and educational status are as the following: the teachers’ gender makes statistically significant difference in the “pleasure” subscale of the teachers’ professional motivation scale [$t_{(543)} = 4.38; p < .05$]. It might be expressed that female teachers ($\bar{X} = 4.39$) take more pleasure while performing their jobs compared to their male ($\bar{X} = 4.21$) counterparts. There is also statistically significant difference in the “loyalty” subscale of the professional motivation scale based on the gender [$t_{(543)} = 2.16; p < .05$]. Considering the average scores of arithmetic mean the female teachers ($\bar{X} = 3.60$) have higher scores in the “loyalty” subscale than the male teachers ($\bar{X} = 3.44$). Besides, there is statistically significant difference in the “contribution” subscale of the professional motivation scale based on the gender [$t_{(543)} = 3.54; p < .05$]. Considering the average scores of arithmetic mean the female teachers ($\bar{X} = 4.31$) have higher scores in the “contribution” subscale than the male teachers ($\bar{X} = 4.14$). The result of the Spearman Correlation analysis between the teachers’ professional motivation and their ages is shown in the Table 8.

Table 8
Spearman Correlation Analysis Between the Teachers' Professional Motivation and their Ages

	1	2	3	4	5	6
Variables						
1- Age	1	-0.09**	0.003**	-0.15**	-0.14**	-0.11**
2- Pleasure		1	0.48**	0.51**	0.58**	0.70**
3- Value			1	0.57**	0.41**	0.48**
4- Loyalty				1	0.28**	0.43**
5- Self-Sacrifice					1	0.53**
6- Contribution						1

$n = 545$, * $p < .05$, ** $p < .01$

As can be seen in the Table 8, there is negative weak correlation between the teachers' ages and "pleasure" subscale [$r = -0.09$]; there is positive weak correlation between their ages and "value" subscale [$r = 0.003$]; there is negative weak correlation between their ages and "loyalty" subscale [$r = -0.15$]; here is negative weak correlation between their ages and "self-sacrifice" subscale [$r = -0.14$]; and here is negative weak correlation between their ages and "contribution" subscale [$r = -0.11$].

There is statistically significant difference based on the subjects that the teachers teach and "the pleasure they take while they perform their profession" which is the first subscale of the teachers' professional motivation scale [$F_{(6,538)} = 2.05$; $p < .05$]. According to the findings, elementary school teachers and preschool teachers ($\bar{X} = 4.40$) take more pleasure in their profession than the teachers teaching social subjects ($\bar{X} = 4.20$). There is also significant difference based on the subjects in the professional self-sacrifice and devotion subscale [$F_{(6,538)} = 2.07$; $p < .05$]. Based on the findings, elementary and preschool teachers' average professional self-sacrifice and devotion scores are higher than the teachers of language and numerical subjects. On the other hand, there are not any significant differences between the subscales like contribution to the other people's lives, loyalty to the profession and the characteristics of the profession and the appreciated value of the profession based on the teachers' subjects.

According to one way factor analysis (ANOVA) results displaying if there are any significant differences between the professional motivations of the teachers participating in the study based on the school types, there is significant difference between "the pleasure experienced by performing the profession" based on the school type [$F_{(3,541)} = 4.44$; $p < .05$]. Considering the findings, the pleasure that general high school teachers take is lower compared to elementary school teachers, preschool teachers, secondary school teachers and vocational high school teachers. There is statistically significant difference between the loyalty to

the profession based on the teachers' school type [$F_{(3,541)} = 4.94$; $p < .05$]. Considering the findings elementary school teachers are more loyal to their profession compared to the general high school teachers; vocational high school teachers are more loyal to their profession compared to both secondary and general high school teachers in terms of professional motivation.

Due to the noticeable differences between the numbers of the teacher group, nonparametric statistics is used to see if there are significant differences between the professional motivation of the teachers and their educational status. Kruskal Wallis (KW) test is used for this purpose and the results are as below: Among the subscales of the teachers' professional motivation, there is significant difference between only "loyalty to the profession and the teachers' educational status [$\chi^2_{(2,545)} = 6.29$; $p < 0.05$]; that is, the associate degree graduates are more loyal to their profession than the ones who have graduate degree. In the Table 9, results of Pearson correlation coefficient analysis between the teachers' professional perceptions and their professional motivation are given:

Table 9

Pearson Correlation Coefficient Analysis Between the Teachers' Professional Perceptions and their Professional Motivation

	1	2	3	4	5	6
Variables						
1- Professional Perception	1	0.18**	0.51**	0.32**	0.14**	0.17**
2- Pleasure		1	0.47**	0.51**	0.57**	0.70**
3- Value			1	0.59**	0.41**	0.47**
4- Loyalty				1	0.28**	0.44**
5- Self-Sacrifice					1	0.52**
6- Contribution						1

$n = 545$, * $p < .05$, ** $p < .01$

In the Table 9, the results of Pearson correlation coefficient analysis are given which is done to check if there is a significant relationship between the teachers' professional perceptions and their professional motivation. Positive weak correlation between "professional perception" and "pleasure experienced by performing the profession [$r = 0.18$]; positive intermediate correlation between "professional perception" and "the characteristics of the profession and the appreciated value of the profession" [$r = 0.51$]; weak positive correlation between "professional perception" and "loyalty to the profession" [$r = 0.32$]; weak positive correlation between "professional perception" and "professional self-sacrifice and devotion" [$r = 0.14$]; positive weak correlation between "professional perception" and "contribution to the other people's lives [$r = 0.17$] are found. According to the results of Pearson correlation coefficient analysis which is done to check if there is a significant relationship between the teachers' professional percepti-

ons and their professional motivation, intermediate correlation is found between “professional motivation and “profession perception” [r= 0.35]. Thus, it might be stated that as the teachers’ perception gets higher/increases, their motivation increases as well.

The diverse analysis are done regarding the regression between the independents variable of the study which is “social perception on teaching profession” and the independent variable which is “teachers’ motivation”. As the first analysis (Figure 2), a dependent and an independent variable are included into the model, higher score shows higher motivational level. The other model (Figure 3) is the analysis which includes an independent variable and a dependent variable with five diverse subscales. The results of the path analysis are given in the Figure 2 regarding the regression between “social perception on teaching profession” which is unidimensional and “teachers’ motivation” as a latent variable.

As it could be seen in Figure 2, factor loadings of the indicators in the professional perception scale vary between .25 and .77 and they are moderate; moreover, higher correlation values between .60 and .89 are seen between the sum of the motivation scale and its subscales. Correlation coefficients from latent professional perception variable to the indicators and t values from motivation latent variable to the subscales are all seen to be significant. Fit indices concerning the model are given in the Table 10.

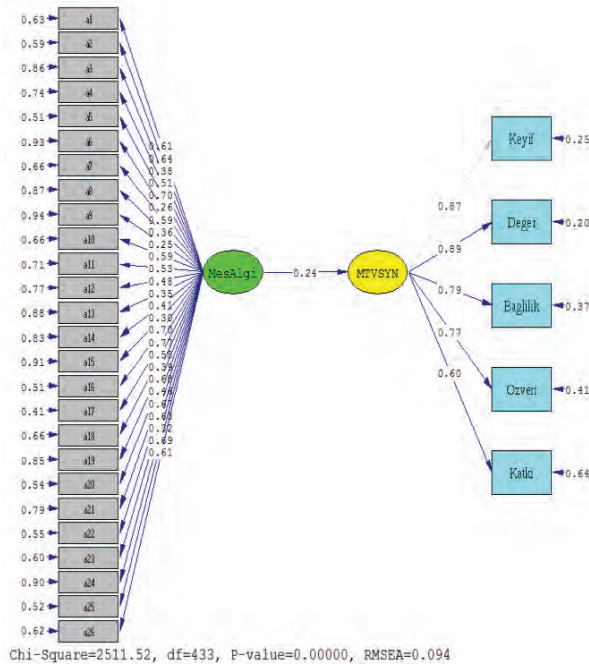

Figure 2. The result of path analysis regarding the prediction of social perception of teaching profession through total scores of the subscales of teacher motivation.

Table 10
Fit Index Values of the First Model on Prediction of Teacher Motivation

X ²	DF	P-Value	CFI	NFI	AGFI	IFI	GFI	SRMR	RMSEA
2511.52	433	0.000	0.93	0.91	0.74	0.93	0.77	0.08	0.09

As it could be seen in the Table 10, weak fit coefficient is found as $X^2 / df = 5.8$. Additionally, CFI, NFI, IFI, SRMR and RMSEA give acceptable fit indices, AGFI and GFI give weak fit indices. Considering all the values between the model and the data it might be stated that the model has acceptable indices.

Taking the values in the Figure 2 into consideration, it is found out that standardized coefficient between teacher perception and teacher motivation is as $\lambda = 0.24$, weak and positive. Based on the results, a unit increase in the social perception concerning the teaching profession would cause .24 point increase in the teachers' motivation. Regression equalization regarding the model is as follows:

$$\text{Motivation} = 0.24 * \text{Professional Perception, Error Variance} = 0.94; R^2 = 0.05$$

The perception of the society (or social perception in other words) which is the independent variable explains 5.6% of the variance. It is possible to say that the explanation rate of the produced model for the independent variable is low. The second model analysis related with path analysis is unidimensional and on the prediction of social perception regarding teaching profession of the teacher motivation directions. The results of the path analysis are given in the Figure 3.

As it can be seen in the Figure 3, the indicators in the professional perception scale vary between .25 and .76 the values are reasonable; besides, factor loads of subscales of motivation scale and the indicators are between .59 and .84.; they are highly correlated. Considering factor loads of the items of the subscales forming professional motivation, it appears that the items of pleasure subscale are between .59 and .84; items of the contribution subscale are between .64 and .76; items of the loyalty subscale are between .60 and .79; items of the value subscale are between .58 and .76; items of the self-sacrifice subscale are between .68 and .70. These values show that subscales have a major role in forming the main variable.

Regarding the values in the Figure 3, the variable which ideally predicts the dimensions of social perception on teaching profession and teacher motivation is the “characteristics of the profession and the appreciated value of the profession” ($\lambda = 0.65$), “loyalty to the profession” follows this subscale; then “contribution to the other people’s lives” ($\lambda = 0.31$) and “pleasure experienced by performing the profession” ($\lambda = 0.30$) come with similar coefficients. The last one is “self-sacrifice and devotion” ($\lambda = 0.26$). Regression equation regarding each of the subscale included in the model and independent variables is as the following:

PLEASURE= 0.30 * Professional Perception, Error Variance = 0.91; R² = 0.08

CONTRIBUTION= 0.31 * Professional Perception, Error Variance = 0.91; R² = 0.09

LOYALTY= 0.36 * Professional Perception, Error Variance = 0.87; R² = 0.13

VALUE= 0.65 * Professional Perception, Error Variance = 0.57; R² = 0.43

SELF-SACRIFICE= 0.26 * Professional Perception, Error Variance = 0.93; R² = 0.07

Social perception on teaching profession, which is the independent variable, explains the dependent variables which are the subscales of teacher motivation as; i) 8.8% of the variance in “pleasure experienced by performing the profession ii) 9.4% of the variance in “contribution to the other people’s lives” iii) 13% of the variance in “loyalty to the profession” iv) 43% of the variance in “the characteristics of the profession and appreciated value of the profession” v) 7% of the variance in “professional self-sacrifice and devotion”. It is concluded that this model formed to explain the dimensions of the teachers’ professional motivation through social perception regarding teaching profession explains more variance than the previous model.

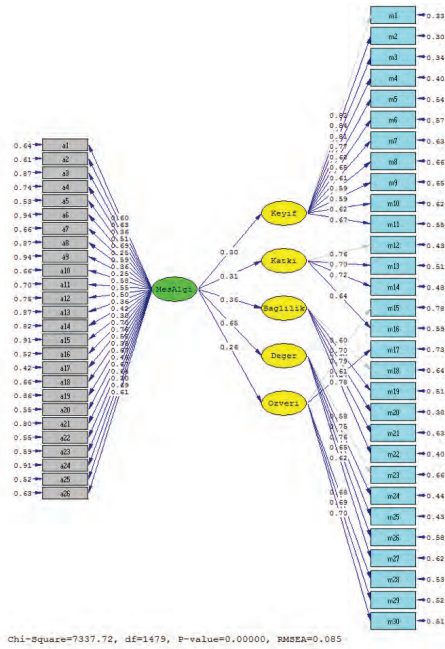

Figure 3. The result of path analysis regarding the social perception of teaching profession’s prediction of subscales of teacher motivation.

It appears that both the correlation coefficients from latent variable of the professional perception scale through the indicators and relational t-values from the motivation scales through the subscales are all significant. Fit indices regarding the model are given in the Table 11.

Table 11

Fit Index Values of the Second Model On Prediction of Teacher Motivation

X ²	DF	P-Value	CFI	NFI	AGFI	IFI	GFI	SRMR	RMSEA
7337.72	1479	0.000	0.92	0.90	0.65	0.92	0.67	0.14	0.08

Seen in the Table 11, $X^2/df = 4.96$, coefficient of concordance is weak. Additionally, CFI, NFI, IFI and RMSEA show acceptable fit indices, while RMSEA, AGFI and GFI show weak fit indices. Considering all the values between the model and data, it might be stated that the model has acceptable indices.

Results, Discussion and Suggestions

The findings and discussions based on the findings are presented under six sub-problems.

The Findings Related with How the Teaching Profession is Perceived by the Society from the Teachers' Point of Views

When we take total arithmetic mean of the perception scale into consideration ($\bar{X} = 2.98$), the perceptions of the teachers on how the society see teaching profession is at a “moderate” level. The item with the highest score in the perception scale is “I think the society talks about the working hours and the length of my holidays instead of the importance of the job I perform.” 61% of the teachers who participated to the study by TEDMEM (2014) agreed to the statement “the reason why the society idealizes teaching profession is because of the social perception related with the consideration of working hours and holidays instead of professional respectability”. Once again teachers responded to the question like “How do the teachers perceive their profession?” asked in TEDMEM (2014) study as; they perceived their profession positively but they see the perception of the society in a negative way and it was found out that the teachers’ perception and social perception are not parallel with each other.

The item with the highest average score regarding how the teachers see social perception of teaching profession is “People trust us and entrust their children in the care of teachers”. While the trust rate for the teachers was 86.2%, the rate was decreased to 74.2% in the research by BAREM (2015). However, the situation might just be the opposite when the same question is asked to the teachers. 83.9% of the teachers emphasized that social status decreased in time in Özpolat’s (2002) study. Similarly, 87% of the teachers stated that social status of teaching profession is low in Ulutaş’s (2017) study. It was noticed in Egitim-

Bir-Sen's (2004) study that the teachers were quite pessimistic about the respectability of the profession perceived by the society and the administrators. In that study, 90.7% of the teachers who thought that Ministry of National Education did not appreciate them decently and this rate was quite high. 88.9% of the teachers thought that the society did not appreciate them adequately. In another study comparing Turkish and Pakistani teachers (Ilgan, Aslanargun, Kılıç, Shakat, 2018), it was found out that Turkish teachers had the perception that the society and upper managers of the state appreciated them moderately. In another research carried out by Eğitim-Bir-Sen (2008), the teachers commented that the society did not consider teaching profession as a respectable one. According to the findings of TALIS (2013) international survey by OECD, 69.1% of the teachers participated in the study reclaimed that teaching profession was not valued in the eye of the society. What is more, generally the teachers considered that there was a decrease in the social value of their profession. In the study of Eğitim-Bir-Sen (2017) the teachers who were thinking of quitting their jobs gave the reason for such a decision that teaching lost its reputation.

Furthermore, 68.2% of the teachers who participated to the survey done by Eğitim-İş Bursa division (2017) stated that they could their profession if they had found a better job, 98.44% stated that the prestige of the profession discredited in time. Büyükses (2010) concluded that discretion of the profession influenced teachers' motivation in a negative way. Likewise, Ada, Akan, Ayık, Yalçın and Yıldırım (2013) found out that perception of decrease in the respectability of the profession, teachers' not trusting the actions they perform, teachers' feeling as if they were despicable were of the factors reducing classroom teachers' motivation. It might be claimed that findings of the related studies had similar results.

The Findings Related with How the Teaching Profession is Perceived by the Society from the Teachers' Point of Views Based on the Variables Like Gender, Age, Subject, School Type and Educational Status

Social perception levels of male teachers are found to be higher than female teachers in the study. Karaman's and (2008) and TEDMEM's (2014) findings indicated that female teachers had more positive perceptions about their profession compared to male teachers. Considering the relation between age and professional perception; there is positive weak relation between these two variables. In TEDMEM's research, professional perception of the teachers was seen to increase in a positive direction in time (together with the seniority).

As for the relationship between the subject and professional perception, the teachers teaching vocational subjects have the highest professional perception scores; the teachers teaching subjects related with language and numerical sciences have the lowest level of professional perception. Possible reasons for such a result might be vocational subject teachers' acting as a person who provides their students to learn by doing or because they see the courses they teach are practical and serving their purpose in real life. Thus, they might have a more positive perception of teaching profession. Considering the relationship between school type

and professional perception; it is found out that teachers working at vocation high schools have the highest; secondary school teachers have the lowest average scores. This might be because of the socio-economic circumstances of vocational schools, at such ambient the teachers might be respected more. Özpolat (2002) found out in his study that as the parents' educational levels increased the respect and value for the teachers decreased.

The Findings Related with the Teachers' Professional Motivation

With regard to the total arithmetic mean ($\bar{X} = 4.01$), the level of the teachers' motivation is relatively high. The finding might show the fact that even if the social perception of the teaching profession is not high, the teachers love their profession and they would like to perform their job as good as they can do. In some other previous studies depicting the teachers' and managers motivational levels; Güleriyüz (2007) found the teachers' motivation levels to be $\bar{X} = 3.06$; Çelik (2015) found the teachers' motivation levels to be $\bar{X} = 3.53$; Iren found the teachers' motivation levels to be $\bar{X} = 3.82$; they were all a bit higher than the average level but lower than the existing study.

The highest score between the negative items of the motivation scale has (the lowest one when it is reversely encoded) "I do not like my children to be teachers in the future" Considering the arithmetic mean, the teachers would like their children to be teachers in the future at an average level. In Eğitim-Bir-Sen's (2008) study, 60% of the teachers did not like their children to be a teacher in the future. In TEDMEM's (2014) only 1/5 of the teachers liked their children to be teachers. The related studies could be said to be in parallel with the findings of the study.

"Pleasure experienced by performing the profession" has the highest score in the subscales of motivation; the item with the lowest score is "loyalty to the profession". Considering the arithmetic mean of the subscales of the motivation scale, it might be stated that the teachers take pleasure by performing their jobs at a higher rate; however, loyalty to the profession (even if it is above the average) is the subscale with the lowest average score and it is notable.

The Findings Related with the Teachers' Professional Motivation Levels Based on the Variables Like Gender, Age, Subject, School Type and Educational Status

Considering the relationship between the teachers' professional motivation based on the gender variable; there are significant differences on behalf of the female teachers. It is found out that the female teachers have higher motivation levels than the male teachers. In Yıldız's study, the female teachers' internal motivation level was found to be higher than the male teachers in the "satisfaction" subscale. The finding is in consistence with the findings of "the pleasure" subscale. Güleriyüz (2007) and Polat (2010) found out in their study that the female teachers' motivation levels to be higher than male the male teachers; conversely, Vural (2016) found out that the male teachers had higher motivation. Considering the relationship between age and the teachers' professional motivation, there has been relationship at a lower level between the subscales of motivation

and age. Based on the findings, it might be stated that the value attributed to teaching profession gets higher as the teachers get older; however, the pleasure taken from the profession, loyalty to the profession professional self-sacrifice and devotion and contributions to the other people's lives decrease in time.

The teachers working at elementary schools (regular classroom teachers and preschool teachers) have the highest scores of arithmetic means in the "pleasure experienced by performing the profession based on the school type. In the "Value" subscale, elementary school teachers have higher level of appreciation compared to secondary school teachers. Also, vocational high school teachers value their profession more than the primary school teachers. In the "Loyalty" subscale, elementary school teachers have higher level of loyalty compared to general high school teachers; vocational high school teachers have higher level of loyalty compared to secondary and general high school teachers. Moreover, there is significant relationship in the "loyalty" to the profession based on educational status. Teachers with associate degree are the first, teachers with master's degree are the second and teachers who have graduate degree are the last ones in terms of loyalty.

Kurt (2013) stated according to the findings of the study that motivation of the associate degree graduates are higher than that of undergraduate and master's degree; Çelik (2015) found out that motivations of the teachers with master's degree were higher than undergraduate degree graduates. These findings are consistent with the study.

The Findings Related with the Relationship between the Social Perception on Teaching Profession and the Teachers' Professional Motivation Based on the Teachers' Views

As the result of the study, there is positive and relatively weak relationship between the teachers' perceptions on their profession and professional motivation. Considering all the subscales of the motivation variable, the highest level of relationship is between "professional perception", "characteristics of the profession" and "the appreciated value of the profession" (at a moderate level).

Avcı (2015) found in the study that there was negatively significant relationship between the teachers' motivation level and level of experiencing mobbing. İren (2015) concluded that there was a strong relationship between the perception of organizational justice and motivational level. Gülyüz (2007) stated that there was significant positive relationship between the teachers' perception of organizational trust and professional motivation. Emirbey (2017) found there was positive relationship at a moderate level between the teachers' views on their managers' ethical leadership behaviors and the teachers' motivation. Işık (2016) restated that there was weak but positive relationship between the school managers' charismatic leadership behaviors and the teachers' professional motivation. Tezer (2015) inferred that there was moderately positive relationship between the teachers' organizational citizenship behaviors and their professional motivation.

Reviewing the related literature, teachers' professional motivation has been analyzed together with various different variables. The relationship between the

motivation and income, attitudes towards the profession, organizational culture, management style, positive perception, different rewards, mobbing and anxiety, exhaustion, students' success rates, discipline problems, educational transformation, organizational culture, relations with the colleagues and so forth. It has been noticed that the teachers' motivation are influenced by many diverse variables instead of being influenced only one.

As a result of the literature review; although the teachers' professional motivation has been analyzed together with a lot of variables, there are not adequate number of studies on the relationship between the professional motivation and the social perception. Due to the the fact that the study is an original one; not having the chance of comparing it with the similar studies in the literature is one of the constraints of the study.

The Findings Related with How the Teachers' Views of the Social Perception on Teaching Profession Predicts the Teachers Professional Motivation

According to the path analysis showing the prediction power of the social perception of teaching profession of their professional motivation, there is weak relationship ($\lambda = 0.24$) between the two variables. This nominal coefficient is close to Pearson Correlation ($r=0.35$) between the professional perception and professional motivation.

The social perception regarding teaching profession predicts more of "the characteristics of the profession and appreciated value of the profession" as a subscale. It is possible to state that as the value/importance attributed to the teaching profession by the society increases, the teachers' motivational level will increase (even if it is at a lower level).

The issue is no merely the teachers' feeling well when their social status is decent. It would be hard for the students to see their teachers as the authority in the classroom and mind their advice when the students witness unfavorable rumors about their teachers, watching the teachers' being humiliated in some TV series or being beaten by some people in the news. The way that the teachers perceive of his/her profession and the attitudes formed as a result of the perception might direct them to perform their job fondly. The teacher's perceptions and their expectations might directly influence the system. It is an essential issue for education. The success of the educational system depends on the teachers as well who will implement the planned actions. It must be remembered that the quality of the system cannot go beyond the quality of the teachers in any system.

Suggestions

The perceived status of the teachers in the society might shape their performance and their success while doing their jobs (Akyüz, 2006). Based on the findings of the study following suggestions are proposed:

- Depending on the positive relationship between the teachers' motivation and their professional perception, it might be proposed that their perceptions of their profession could be improved in a positive way in order to improve their professional motivation.
- It might be suggested that the negative relationship between the teachers' ages and "professional loyalty", professional self-sacrifice and devotion", contribution to the other people's lives" which are the subscales of the professional motivation.
- It is found out that the male teachers have higher average scores of social perceptions on teaching profession compared to the female teachers; the reasons for such difference could be suggested.
- It might be suggested that the reasons could be investigated why the secondary school teachers have lower average score than both general and vocational high school teachers.
- The reasons could be investigated why the male teachers have lower scores than the female ones in some of the subscales of the professional motivation scale.
- It might be suggested that the reasons could be investigated why the general high school teachers have lower average score of professional loyalty subscale of motivational scale than both elementary and vocational high school teachers
- Making an improvement in the economic conditions of the teachers as having relatively low income from the teachers' point view might negatively influence professional perception.
- It might be suggested that some studies could be done in order to improve the social misperceptions about the length of the teachers' holiday according to the teachers' points of view.
- Publications and broadcasts which humiliate the teachers' respectability could be restricted
- Setting up special criteria during the entrance process of the career or enacting teaching profession law might contribute to remove the misconception like teaching profession could be done by every person and it is a simple kind of job.
- Teachers should mind their acts, personal relations, values, clothing, way of speaking, they should be good role models for the others and avoid from misbehaviors; they might build a better social image in this way.
- Deterrent punishments could be given for all kinds of violent behaviors against teachers.
- The teachers whose motivations are below the desired level could be helped to transfer to another public body.

Türkçe Sürüm

Giriş

Günümüzde ülkeler büyümek ve gelişmek için diğer ülkelerle rekabet etmek zorundadırlar. Bu rekabette ayakta kalmak adına devletlerin iyi eğitim almış vatandaşlara ihtiyaçları vardır. Tüm dünya ülkeleri vatandaşlarına eğitim hizmeti vermekle birlikte; önemli olanın ise çağa ayak uyduran, kaliteli, eleştirel, sorgulayıcı, bilimsel eğitim verilmesidir. Bu durumunda, ülkeler nitelikli insan gücüne sahip olacak olup, küresel rekabette öne geçebileceklerdir. Belirtilen bağlamda, eğitimin kalitesini belirleyen en önemli unsurların başında öğretmen gelmektedir. Öğretmenler ne kadar verimli, kaliteli, üretken olursa yetiştirdikleri öğrenciler de o kadar başarılı olacaktır. Bu sayede hedeflenen eğitim düzeyine ulaşmak mümkün olabilecektir.

Her insan, her meslek sahibi kişi toplum gözünde saygın olmak, değerli olmak ister. Öğretmenler ise bu saygınlığa diğer mesleklere göre daha fazla ihtiyaç duyar. Toplumun saygı göstermediği bir mesleğe toplumdaki farklı olarak öğrencilerin saygı göstermesi beklenemez. Öğretmenine saygı göstermeyen, onu değerli görmeyen öğrencilerle de yıllar süren eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmek çok güçtür. Öğretmenlerin mesleklerindeki başarısına, mesleği isteyerek seçmelerinin yanında, mesleğinin sosyal statüsü, öğretmenlerin kendi kişiliği ve okullardaki çeşitli şartlar da etkili olmaktadır (Bursalıoğlu, 2000). Öğretmenlerin toplum içindeki statüleri konusunda ülkeler arasında önemli farklılıklar görülmektedir. Öğretmenlerin statülerinin karşılaştırılmasına yönelik kapsamlı ve büyük bir çalışma, Varkey GEMS (2013) Vakfı aracılığıyla 21 ülke ölçeğinde 1000 katılımcı ile halkın öğretmenlere yönelik tutumlarını / statüsünü ortaya çıkarmak amacıyla yapılmış ve “2013 Global Öğretmen Statüsü Endeksi” olarak yayımlanmıştır. Araştırmaya göre: Öğretmenler en yüksek statüye Çin Halk Cumhuriyeti’nde, en düşük statüye ise İsrail’de sahiptir. Çin, Güney Kore, Türkiye, Mısır ve Yunanistan’da insanlar öğretmenlere diğer Avrupa ve Anglo Sakson ülkelerinden çok daha fazla saygı göstermektedir (bkz. Tablo 1).

Tablo 1
Öğretmen Saygınlık Statüsü Endeksi Sıralaması

ÜLKE	ENDEKS SIRALAMASI	PISA SIRALAMASI (1 EN YÜKSEK)
Çin	100	3
Yunanistan	73.7	17
Türkiye	68	19
Güney Kore	62	4
Yeni Zelanda	54	6

Tablo 1
Öğretmen Saygınlık Statüsü Endeksi Sıralaması (Devamı)

ÜLKE	ENDEKS SIRALAMASI	PISA SIRALAMASI (1 EN YÜKSEK)
Mısır	49.3	Veri yok
Singapur	46.3	1
Hollanda	40.3	7
ABD	38.4	12
Birleşik Krallık	36.7	10
Fransa	32.3	11
İspanya	30.7	16
Finlandiya	28.9	2
Portekiz	26	14
İsviçre	23.8	8
Almanya	21.6	9
Japonya	16.2	5
İtalya	13	15
Çek Cumhuriyeti	12.1	13
Brezilya	2.4	20
İsrail	2	18

Varkey GEMS Foundation. (2013). *Teacher Status Index*. London.

Tablo 1 incelendiğinde, Türk öğretmenlerin saygınlık sıralamasında üçüncü sırada olduğu görülmektedir. Çin'in 100 puanla birinci, Yunanistan'ın 73 puanla ikinci çıktığı araştırmada, Türkiye 68 puan alarak, ortak sınavlarda en iyi performans gösteren ülkeleri, saygınlık sıralamasında geride bırakmıştır. Anne babalar (veliler), çocuklarının ileride öğretmen olmalarını istemeleri bakımından ülkeler arasında büyük farklılıklar görülmektedir. Örneğin, bu oran İsrail'de sadece % 8 oranındayken, Çin'de ebeveynlerin % 50'si çocuklarının ileride öğretmen olmalarını desteklemektedir. Türkiye, Güney Kore ve Çin'de bu oran diğer ülkelere göre yüksek olmasına karşın, İsrail, Portekiz, Brezilya gibi ülkelerde bu oran düşük seviyededir (Varkey GEMS Vakfı, 2013). Başka bir sonuç ise Avrupa'da, öğrencilerin öğretmenlerine saygı gösterme oranı, Asya ve Orta Doğu ülkelerine göre düşük olmasıdır. Öğrencilerin öğretmenlerine saygı gösterme oranları Çin'de % 75 civarındadır (OECD, 2008).

Varkey GEMS (2013) Vakfı'nın raporunda dikkat çeken durum, Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin saygınlığının ve statüsünün yüksek çıkmasına karşın, Türkiye'nin eğitim performansının düşük olmasıdır (21 ülke içinde 19. olması). Beklenen durum statüsü yüksek görülen bir mesleğin icra edilme aşamasında özveriyle çalışılıp yüksek başarı elde edilmesidir. Ya da bir meslek grubu yüksek

başarı gösterdiği için saygı duyulan bir konumda olması beklenirken, ancak Türkiye’de durumun bu şekilde geliştiğini ifade etmek zordur. Sunar’ın (2015) 32 ilde 2500 vatandaş ile yaptığı, “Türkiye’de çalışma yaşamı ve mesleklerin itibarı” konulu araştırma sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.

Türkiye’de Mesleklerin İtibar Sıralaması (ilk 20)

SIRA	MESLEK	ORTALAMA SKOR	SIRA	MESLEK	ORTALAMA SKOR
1	Tıp Doktoru	88,3	11	Eczacı	75,79
2	Üni. Profesörü	83,32	12	Psikolog	75,55
3	Hakim	82,17	13	Makine Müh	75,26
4	Öğretmen	80,98	14	Genel Müd.	73,42
5	Diş Hekimi	79,5	15	Elektrik Müh	73,1
6	General	78,31	16	Avukat	72,87
7	Vali	78,15	17	Arş. Gör.	72,84
8	Yüzbaşı	77,9	18	Belediye Baş	72,78
9	Büyükelçi	76,68	19	İnşaat Müh	72,69
10	Mimar	76,23	20	Astsubay	70,73

Sunar (2015)

Tablo 2’de, öğretmenlik mesleği, mesleki itibar noktasında 80.98 puan alarak 126 meslek içerisinde 4. sırada kendisine yer bulmuştur. Diğer araştırmalara da paralel olarak Türkiye’de öğretmenlik mesleğinin toplumca itibarlı -her ne kadar öğretmenler itibar görmediklerini düşünse de- bir meslek olarak görüldüğü ortaya çıkmaktadır.

Eğitimde işgücünün istihdam planlamaları uygun şekilde yapılmadığı için, Osmanlı’dan milenyuma kadar geçen sürede, ihtiyaç olması gerekçesiyle, öğretmenlik formasyonu olmayanların öğretmen olarak atanması; mesleki saygınlığı azaltan, halk nezdindeki “hiç birşey olamazsan öğretmen ol”, şeklindeki olumsuz öğretmen algısına katkı sunmaktadır. Bu tarz uygulamalar öğretmenliğin özel bir ihtisas mesleği olduğuna dair algıyı olumsuz etkilemektedir. Yıllardır güdülen politikalar sebebiyle Türkiye’de öğretmenlik kapısı her zaman farklı meslek gruplarındaki insanlara açık olmuş, öğretmenlik kolayca elde edilebilen, herkesin yapabileceği bir meslek konumuna getirilmiştir. Öğretmenlik, elinde diploması olan ve kendi alanında iş bulamayanların ümit kapısı haline gelmiştir (Eskicimalı, 2002).

Öğrencilerin geleceğine ışık tutan, onların yaratıcılığını, kendine güvenini, araştırma ve tartışma becerisini geliştiren kişi öğretmendir. Fakat eğitim sistemindeki aksaklıklar, ailelerin ilgisizliği, görece düşük ücret, toplumda değer görmeme, fiziki yetersizlikler gibi olumsuzluklar öğretmenlerin işlerini sevmeleri

ve işlerini verimli yapabilmeleri yolundaki engeller arasındadır. Bu olumsuzluklarla mücadele etmekte olan bir öğretmen gücünü motivasyondan alacaktır. Öğretmenin mesleki verimini artırmak, motivasyonunu yüksek tutmak ve bunun sürekliliğini sağlamak oldukça önemlidir.

Araştırmanın diğer değişkeni olan motivasyon kavramına bakıldığında ise, İngilizce ve Fransızca'dan türetilmiş olan motivasyon kelimesinin kökü “motive” kavramından geldiği görülmektedir. Motivasyon kavramının tam karşılığını Türkçe’de bulmak zordur (Eren, 2001, 251). “Motive” kelimesine karşılık olarak “güdü” veya “harekete geçirme” kelimeleri kullanılabilir. Motivasyon, kişiyi harekete geçiren ve davranışlarının yönlerini belirleyen, onların; fikirleri, umutları, inançları, kısaca arzu, ihtiyaç ve korkularıdır (Örücü ve Kambur, 2008). Şekil 1’de motivasyon süreci görülmektedir.

Şekil 1. Güdüleme süreci.

Kaynak: Özkalp ve Sabuncuoğlu (1995: 86)

Motivasyon, kişinin davranışlarını güdüleyen, onun yaptığı işe kendini vererek, isteyerek ve yaptığı işi keyif alarak yapmasını sağlayan bir süreçtir. İşlerine motive olan bireyler, belirli amaçlar etrafında harekete geçme konusunda isteklidirler. Tüm alanlarda olduğu gibi eğitimde de motivasyon çok önemlidir. Buna göre öğretmenlerin ekonomik ve psiko-sosyal ihtiyaçları ile çalışma koşulları yakından takip edilip sorunlarının giderilmeye çalışılması kurumun ve dahası sistemin başarısını doğrudan artıracaktır. Öncü (2012) motivasyondaki artışın, öğretmen ve öğrencilerin okula karşı daha istekli olmalarını sağlayacağını ifade ederken; Akbaba (2006) motivasyonun, öğretmenlerin işleriyle ilgili problemlerle karşılaşmalarında ve mesleklerini sevmeleri noktasında ana faktör olduğunu söylemiştir. Mesleğinde motivasyonun önemi ile ilgili De Jesus ve Lens (2005) işlerine karşı motivasyonlarını sağlamış öğretmenlerin, eğitim reformlarının gerçekleştirilmesinde, değişimlerin uygulamaya geçmesinde, önemli işler başarabileceklerini, işlerine karşı başarı ve mutluluk kazanacaklarını belirtmişlerdir.

Motivasyon, dışsal ve içsel motivasyon olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Dışsal motivasyonda kişi dışsal etmenlerin etkisiyle harekete geçer ve istenilen davranışa yönelir. Çalışanların ücretlerinin artması ya da çalışanlara maddi yararlar sağlanması, çeşitli ödüllerin verilmesi, terfi ve tatil gibi imkânların sunulması çalışanlar için dışsal motivasyonu artıran uygulamalar olarak gösterilebilir (Sağlam, 2007). İçsel motivasyonda ise kişiler herhangi bir dışsal itici sebebe gerek duymaksızın, kendi içsel dinamikleriyle harekete geçerler. Kişisel övünç, öğrenme arzusu, yeterli olma isteği, gelişme arzusu, işi sevme, merak, güçlü iş etiği ya da özel bir değer sistemi gibi özellikler bireylerin içsel motivasyon seviyelerini yükseltebilir (Sağlam, 2007). İç motivasyonda, ilgi duymak ve sevmek; dış motivasyonda ise belli bir sonuca ulaşma arzusu vardır (Özdaşlı ve Akman, 2012: 74).

Çalışanlar üzerinde yapılan birçok araştırma, çalışanların tatmin olmalarıyla işi sevmeleri ve verimli olmaları arasında sıkı bir bağ olduğunu göstermektedir. İstenilen motivasyonun gerçekleştirilebilmesi için bireysel farklılıkların göz önüne alınması, bireyin ihtiyaçlarının çok iyi bilinmesi ve uygun araçların kullanılması gerekir. Mesleki motivasyon ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, mesleki motivasyonun tek başına değil, çalışma hayatını ilgilendiren diğer bazı faktörlerle ilişkili olduğu görülmektedir. Ünsar (2011), işten ayrılma eğilimi ile mesleki motivasyon arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, işlerine karşı motive olamamış çalışanların işten ayrılma isteklerinin daha çok olduğu sonucuna varmıştır. Çakar ve Ceylan (2005), iş motivasyonunun çalışan bağlılığı ve işten ayrılma eğilimi üzerindeki etkileri isimli araştırmalarında benzer sonuçlara ulaşmış ayrıca motivasyonu düşük olan çalışanların örgütsel bağlılıklarının da düşük olduğu sonucuna varmışlardır. Park ve Rainey (2012) yapmış oldukları araştırmalar sonucunda, mesleki motivasyon düzeyi yüksek olan çalışanların, işyerindeki çalışma arkadaşlarıyla sosyal iletişimlerinin, mesleki motivasyonu düşük olanlara göre daha iyi olduğu sonucuna varmışlardır. Her işyerinin, motivasyon bozucu farklı koşulları bulunabilir. Bu sebeple motivasyonun sağlanması adına, çalışanların davranışlarını ve bunların nedenlerini iyi bilmek gerekir. Motivasyon ile ilgili geliştirilen bu kadar çok kuram olmasının sebebi de; insanın çok karmaşık bir varlık olması ve insan davranışlarını tek bir nedene ve kurama bağlayarak kolayca açıklanamamasıdır (Sabuncuoğlu ve Tüz, 2005).

Motivasyon ve performans, çalışanların verimliliğini konu edinmeleri açısından birbirleriyle çok ilişkili kavramlardır. Kişinin yapacağı işteki başarısını desteklemekte ve performansını doğrudan etkilemektedir. Performans, örgüt verimliliği noktasında gösterilen bireysel sonuçlar olarak ortaya çıkmaktadır. İstenilen performansa sahip olabilmek için sadece iyi motive olmak yeterli değildir. Önen ve Tüzün (2005) performansı, motivasyonun yetenek ile bir araya gelmesi sonucu ortaya çıkan sonuç olarak ifade etmiş ve aşağıdaki gibi formüle etmiştir:

$$\text{Performans} = \text{Yetenek} \times \text{Motivasyon}$$

Sık değişen eğitim politikaları sonucunda açık, belirgin ve uzun süren bir ulusal eğitim politikası belirlenememesi ve istenilen başarı seviyesine ulaşılamayışı, bilgisayar, internet gibi teknolojik unsurların öğretmenin yerini alabileceği düşüncesinin, öğretmenlerin toplum gözünde hak ettiği saygınlığın azalmasına neden olduğu söylenebilir. Yine medyada öğretmenler ile ilgili çıkan kötü haberlerin fazlaca yer bulması ve bu haberlerdeki istisnai durumların sanki genelmiş gibi bir algıya yol açması da öğretmenlerin toplum gözündeki değerini düşürmektedir. Türk televizyonlarında, okul ve öğrenci konulu filmlerden Halide Edip Adıvar'ın "Vurun Kahpeye" isimli eseri, Reşat Nuri Güntekin'in "Çalıkuşu" ve Rifat Ilgaz'ın Ertem Eğilmez tarafından sinemaya uyarlanan eseri olan "Hababam Sınıfı" idealist ve kendilerini mesleklerine adanmış olumlu öğretmen profili temsil edilmekle birlikte (Yüksel, 2015); "Türkiye'nin" (2017) en çok izlenen dizilerinden olup, 193 bölümden oluşan ve 2012-2017 yılları arasında yayınlanan okul temalı "Arka Sıradakiler"de öğretmenler daha çok olumsuz özellikleri ile temsil edilmiştir (Kıncal, Şahin, Tüzel, 2012). Televizyonda yayınlanan film ve di-

zilerin öğretmenlerin mesleki saygınlığını etkileyen unsurlardan olduğunu ifade etmek mümkündür.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; kamu okullarında (ilkokul, ortaokul ve lise) görev yapan öğretmenlerin, toplum gözünde mesleklerini nasıl gördüklerine ilişkin algılarının, mesleki motivasyonlarını ne derece yordadığını ortaya koymaktır. Öğretmenlerin mesleki motivasyonları genellikle; yönetici tutumlarıyla, okul ortamlarıyla, veli öğrenci profilleriyle, maddi konularla ilişkilendirilip incelenmiştir. Bu araştırma kapsamında ise öğretmenlik mesleğine ilişkin toplumsal algının, öğretmen motivasyonunu etkilediği hipotezinden hareketle; öğretmen motivasyonu bağımlı değişken, toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısı ise bağımsız değişken olarak incelenmiştir. Araştırmanın problem cümlesi “öğretmen görüşüne göre, toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısı, öğretmenlerin mesleki motivasyonlarını ne derece yordamaktadır?” şeklinde belirlenmiş olup, bu amaçla şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenlerin gözünden, toplumda öğretmenlik mesleği nasıl algılanmaktadır?
2. Öğretmenlerin, toplum içinde kendi mesleklerini nasıl gördüklerine ilişkin algıları; cinsiyet, yaş, branş, okul türü ve eğitim düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
3. Öğretmenlerin mesleki motivasyonları hangi seviyededir?
4. Öğretmenlerin mesleki motivasyon düzeyleri; cinsiyet, yaş, branş, okul türü ve eğitim düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
5. Öğretmen gözünden, toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısı ile öğretmenin mesleki motivasyonu arasında nasıl bir istatistiksel ilişki vardır?
6. Öğretmen gözünden, toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısı, öğretmenlerin mesleki motivasyonlarını ne derece yordamaktadır?”

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracının geliştirilmesi, verilerin toplanması ve çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Öğretmen görüşüne göre toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısının, öğretmenlerin mesleki motivasyonlarını ne derece yordadığını belirlemeye yönelik olan bu araştırma ilişkisel tarama modelindedir (Fraenkel ve Wallen, 2009). İlişkisel araştırmalar iki değişken arasında birlikte değişim veya değişimin derecesini gösteren araştırmalardır (Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk, 2012).

Evren Örneklem

Araştırmanın evrenini Düzce ilindeki ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenleri oluşturmaktadır. “Araştırmanın çalışma evrenini” (2018) oluşturan Düzce’de tüm eğitim kademelerinde 4407 öğretmen görev yapmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Düzce Merkez ilçesinde bulunan, devlet okullarından 13 ilkokul, 14 ortaokul ve 7 lisede görev yapan toplam 545 öğretmen oluşturmaktadır. Okullar basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle birer küme olarak belirlenmiştir. Ölçmeye katılan branşlar ve öğretmen sayıları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3

Araştırmaya Katılan Öğretmen Branşlar ve Sayıları

Kategori	Branş	Sayı	Yüzde	Toplam
Sınıf ve Okul Öncesi	Sınıf Öğretmeni	136	24.9	159
	Okul Öncesi	23	4.2	
Sayısal Dersler	Matematik	44	8	106
	Fen	28	5.1	
	Kimya	9	1.6	
	Biyoloji	10	1.8	
	Fizik	5	0.9	
	Bilişim	10	1.8	
Sosyal Dersler	Sosyal Bilgiler	15	2.75	74
	Tarih	9	1.6	
	Coğrafya	12	2.2	
	Felsefe	5	0.9	
	Sanat Tarihi	1	0.18	
	Din Kültürü ve Ah. Bil.	19	3.5	
	Rehberlik	13	2.4	
Dil Dersleri	Türkçe	30	5.5	95
	Almanca	1	0.18	
	İngilizce	42	7.7	
	Edebiyat	22	4	
Sanat ve Beceri	Resim	10	1.8	53
	Teknoloji ve Tasarım	9	1.6	
	Beden Eğitimi	24	4.4	
	Müzik	10	1.8	

Tablo 3
Araştırmaya Katılan Öğretmen Branşlar ve Sayıları (Devamı)

Meslek Dersleri	Özel Eğitim Meslek	13	2,3	37
	Mobilya	1	0,18	
	İnşaat	1	0,18	
	Seramik	1	0,18	
	Giyim	5	0,9	
	Gazetecilik	1	0,18	
	İmam H. Meslek Dersleri	8	1,4	
	Çocuk Gelişimi	1	0,18	
	Grafik	3	0,5	
	El Sanatları	1	0,18	
	Muhasebe	1	0,18	
	Büro Yönetimi	1	0,18	
	Branşı Boş olan	21	3,9	21
GENEL TOPLAM				545

Tablo 3'den görüleceği üzere, örnekleme oluşturan öğretmenlerin cinsiyetleri ve çalıştıkları okul türlerine bakıldığında, araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir kısmı (% 56.5) kadın, kalan kısmı da (% 43.5) erkektir. Okul türleri açısından yapılan dağılıma bakıldığında zaman ortaokullarda çalışan öğretmenlerin (% 33.2) çoğunlukta olduğu, ikinci sırada ise ilkokullarda çalışan öğretmenler (% 31) olduğu görülmektedir. Üçüncü sırayı ise meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin (% 18.7) oluşturduğu, diğerlerinin ise genel liselerde görev yapanlardan (% 17.1) oluştuğu ortaya çıkmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri iki adet ölçme aracıyla elde edilmiştir. Bu araçlar, Mesleki Algı Ölçeği ile Mesleki Motivasyon Ölçekleridir. Uygulanan ölçme araçları araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Ölçme aracı geliştirme sürecinde, ilk olarak konularla ilgili alan yazın taraması yapılmış ardından öğretmen görüşleri de alınarak madde havuzu oluşturulmuştur. Sonrasında kapsam geçerliği sağlamak amacıyla akademisyenlerden uzman görüşü alınarak pilot uygulama yapılmıştır. Ölçek geliştirme sürecinde, her iki ölçek için, kamuda görev yapan farklı kademe ve branşlardan 200 öğretmenin katılımıyla pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Ölçeklerin geçerlik ve güvenilirliklerini hesaplamak amacıyla, yapı geçerliliği için faktör analizi yapılmış, güvenilirlikleri için de iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır.

Toplumdaki öğretmenlik mesleğine ilişkin algı ölçeğinin pilot uygulama kapsamındaki analizler sonucunda, ölçeğin tek faktörlü bir yapıda kararlı bir duruma

ulaştığı ortaya çıkmıştır. Ölçekte açıklanan toplam varyans % 33.62 olarak hesaplanmış olup, iç tutarlık katsayısı Cronbach Alpha ise .91 ve KMO değeri 0.90 olarak hesaplanmıştır. Analizler sonucu mesleki algı ölçeği 26 maddeye düşürülmüştür. Ölçekte 9 adet olumsuz madde yer almış ve bu şekilde ana uygulama yapılmıştır. Ölçek beşli Likert tipi ölçektir.

Araştırmanın diğer değişkeni olan mesleki motivasyon için yapılan pilot uygulama sonucunda, ölçeğin beş boyuttan oluştuğu ortaya çıkmıştır. Ölçeğin açıkladığı toplam varyans % 66.05 olarak hesaplanmış olup, Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise .95, KMO değeri 0.93 olarak bulunmuştur. Düşük yük değerine sahip ve binışik maddeler ölçekten çıkarılmış olup, böylelikle ölçek 30 maddeye düşürülmüş ve bu şekilde ana uygulamada kullanılmıştır. Ölçek beşli Likert tipindedir.

Pilot uygulamanın ardından ana uygulama sonucunda ölçeklerin geçerlik ve güvenilirlik analizleri tekrar edilmiş, pilot uygulamadaki sonuçlara benzer şekilde, şu sonuçlara ulaşılmıştır: Toplumdaki öğretmenlik mesleğine ilişkin algı ölçeğinin KMO değeri 0.93, Cronbach's Alpha değeri 0.91, öz değeri 8.29, açıklanan varyans oranı % 31.90 ve madde yük değerleri ise 0.32 ile 0.70 arasında değişmektedir. Mesleki motivasyon ölçeğinin KMO değeri 0.93, faktör yük değerleri ise 0.35 ile 0.72 arasında değişmiştir. Mesleki Motivasyon Ölçeğinin alt boyutlarına ait açıklanan varyans ve Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayılarına ilişkin değerler Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4
Mesleki Motivasyon Ölçeği Analiz Değerleri

Alt Boyutlar	Öz değer	Açıklanan Varyans (%)	Cronbach's Alpha
Mesleğin yapılmasından duyulan keyif	10.49	17,59	.90
Mesleğin özellikleri ve mesleğe atfedilen değer	2.91	10.79	.79
Mesleğe duyulan bağlılık	1.82	10.78	.81
Mesleki fedakârlık ve özveri	1.25	9.99	.72
Başkalarının yaşamına duyulan katkı	1.13	9.59	.78
Toplam		58.74	.94

Tablo 4 incelendiğinde, beş alt boyuttan oluşan 'mesleki motivasyon' ölçeğinin açıkladığı toplam varyansın % 58.74 ile makul bir düzeyde olduğu ve güvenilirlik katsayısının da oldukça yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Çok faktörlü desenlerde açıklanan varyansın % 40 ile % 60 arasında olması kabul edilir olduğu ifade edilmiştir (Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk, 2012). Uygulama sonucunda her iki ölçeğin de Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.80'den büyük çıktığından her iki ölçeğin güvenilir ölçümler yaptığı ifade edilebilir.

Bulgular

Toplumdaki öğretmenlik mesleğine ilişkin algı ölçeğine dair elde edilen betimsel istatistikler Tablo 5’de verilmiştir. Betimsel istatistikler dikkate alındığında, öğretmen algısına göre, toplumdaki öğretmenlik mesleğine ilişkin algının ($\bar{X} = 3.40$) ortalamasının biraz üzerinde olduğu, beşli Likert’de en düşük puanın 1 en yüksek puanın 5 olduğu durumda 3’ün orta nokta olduğundan hareketle, ortaya çıkmıştır.

Tablo 5.

Mesleki Algı Ölçeği Madde Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Maddeler	N	\bar{X}	SS
1- Toplum, ülkenin kalkınmasında öğretmenlik mesleğinin önemli olduğunun farkındadır.	545	2.94	1.19
2- Toplum gözünde öğretmen ‘çok şeyi bilen kişi’ konumundadır.	545	3.09	1.00
3- Toplumun, mesleğimi; ‘ulaşılması ve yapılması kolay bir meslek’ olarak gördüğünü düşünüyorum.	545	3.83 ¹ / 2.18 ²	1.02
4- İnsanlar çocuklarını, biz öğretmenlere güvenerek emanet ediyor.	545	3.78	0.82
5- Toplum öğretmenlik mesleğini, ‘kutsal bir meslek’ olarak görüyor.	545	3.14	1.02
6- Toplumda ‘hiçbir şey olamazsa bari öğretmen olsun’ görüşünün yaygın olduğu kanaatindeyim.	545	3.58 ¹ / 2.42 ²	1.15
7- Mesleğim dolayısıyla, herhangi bir konuda görüş ve düşüncelerimin toplumda değer gördüğünü düşünüyorum.	545	3.35	0.87
8- Sayımızın fazlalığından dolayı toplum gözünde ‘değerimizin düşük’ olduğunu düşünüyorum.	545	3.34 ¹ / 2.66 ²	1.12
9- Öğrenciler internet sayesinde artık çok şeyi kolaylıkla öğrenebildiğinden, toplum gözünde mesleğimiz öneminin ve değerinin azaldığını düşünüyorum.	545	3.00 ¹ / 3.00 ²	1.13
10- İnsanlar kendi üzerlerinde, anne-baba hakkından sonra ‘öğretmen hakkının’ olduğunu düşünüyor.	545	3.08	1.03
11- Öğretmen olduğum için çevrem tarafından takdir ediliyorum.	545	3.61	0.87
12- Geniş aile (akraba) ortamında mesleğimden ötürü saygı görüyorum.	545	3.76	0.87
13- Toplumun, gelirimize bakarak mesleğimizi küçümsediğini düşünüyorum.	545	3.25 ¹ / 2.75 ²	1.07
14- Velilerimden saygı görüyorum.	545	3.74	0.79
15- ‘Ücretli öğretmenlik’ uygulamaları ve neredeyse herkese verilen formasyon sertifikalarına da bakarak mesleğimin toplum gözünde ‘kariyer mesleği’ olmadığını düşünüyorum.	545	3.71 ¹ / 2.30 ²	1.03
16- Toplum ‘iyi insan modeli’ olarak öğretmenleri örnek gösteriyor.	545	3.24	0.88
17- Toplum gözünde, öğretmenlik mesleğinin saygınlığı ve imajının yüksek olduğunu düşünüyorum.	545	2.82	0.97

Tablo 5.
Mesleki Algı Ölçeği Madde Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları (Devamı)

Maddeler	N	\bar{X}	SS
18- Ailelerin, çocukların disipline edilmesi konusunda kendilerinden başka sadece biz öğretmenlere izin verdiğini düşünüyorum.	545	3.11	1.02
19- Toplumun, yaptığım işin öneminden çok, mesai saatlerimi ve tatil süremi konuştüğünü düşünüyorum.	545	4.30 ¹ / 1.71 ²	0.85
20- İnsanlar, topluma yararlı, dürüst, çalışkan kişilerin öğretmenlerin desteğiyle yetiştiğini biliyor.	545	3.30	0.94
21- Toplumun biz öğretmenleri 'eğitilmiş çocuk bakıcısı' olarak gördüğünü düşünüyorum.	545	3.50 ¹ / 2.50 ²	1.02
22- Mesleğimin, toplum gözünde güvenilen meslekler arasında olduğunu düşünüyorum.	545	3.55	0.90
23- Toplum, biz öğretmenlere sempati duyuyor.	545	3.28	0.86
24- Veliler, kendilerinin evde bir çocukla tam ilgilenemezken öğretmenin sınıfta 30 çocukla ilgilendiğinin farkında değildir.	545	3.96 ¹ / 2.04 ²	0.99
25- Toplum biz öğretmenleri, 'sabır ve özveri ile çalışan kimseler' olarak görüyor.	545	3.19	0.99
26- Toplumda öğretmenlik mesleği, 'üst düzeyde bilgi ve beceri gerektiren bir meslek' olarak görülüyor.	545	2.96	0.99
Genel Toplam	545	3.40	0.36

(* ¹ Mevcut kodlanmış hali; ² Tersten kodlanmış hali)

Toplumdaki öğretmenlik mesleğine ilişkin algının öğretmenlerin demografik özellikleri olan; cinsiyet, yaş, branş, görev yapılan okul türü ve eğitim düzeyine göre karşılaştırılmasına ilişkin şu sonuçlar elde edilmiştir: Öğretmenlerin mesleki algıları cinsiyetleri yönünden istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmaktadır [$t_{(543)} = -2.62; p < .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısında, erkek öğretmenlerin görüşlerinin kadın öğretmenlerden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır (Erkek: $\bar{X} = 3.04 >$ Kadın: $\bar{X} = 2.92$). Öğretmenlerin yaşları ile toplumdaki öğretmenlik mesleğine ilişkin algıları arasında [$r = 0.12$] pozitif yönlü düşük düzeyde korelasyon vardır. Öğretmenlerin mesleki algıları ile branşları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$F_{(6, 538)} = 2.32; p < .05$]. Bu sonuca göre, toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısında, meslek lisesindeki mesleki ders branşındaki öğretmenlerin görüşlerinin, sanat-beceri, sayısal, okul öncesi-sınıf öğretmeni ve dil branşındaki öğretmenlerden; sosyal branşlardaki öğretmenlerin ise dil ve sayısal branşındaki öğretmen görüşlerinden daha olumlu olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin mesleki algılarının çalıştıkları okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı ortaya çıkmıştır [$F_{(3, 541)} = 4.78; p < .05$]. Bu sonuca göre, toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısında, ortaokul öğretmenlerinin görüşlerinin, hem genel lise hem meslek lisesi öğretmenlerine oranla

daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin mesleki algıları ile eğitim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır [$\chi^2_{(2;545)} = 2.47$; $p > .05$]. Tablo 6’da mesleki motivasyon ölçeği alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistikleri verilmiştir.

Tablo 6

Öğretmenlerin Mesleki Motivasyon Ölçeği Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Değişken	N	\bar{X}	SS
1- Mesleğin yapılmasından duyulan keyif	545	4.31	0.50
2- Başkalarının yaşamına sunulan katkı	545	4.24	0.58
3- Mesleki fedakârlık ve özveri	545	4.07	0.53
4- Mesleğin özellikleri ve mesleğe atfedilen değer	545	3.57	0.75
5- Mesleğe duyulan bağlılık	545	3.53	0.84
Toplam	545	4.01	0.48

Tablo 6’da sonuçlar incelendiğinde, “mesleğin yapılmasından duyulan keyif” alt boyutunun aritmetik ortalama değeri, $\bar{X} = 4.31$; $SS = 0.50$; “başkalarının yaşamına sunulan katkı” alt boyutunun aritmetik ortalama değeri $\bar{X} = 4.24$; $SS = 0.58$; “mesleki fedakârlık ve özveri” alt boyutunun aritmetik ortalama değeri $\bar{X} = 4.07$; $SS = 0.53$; “mesleğin özellikleri ve mesleğe atfedilen değer”, alt boyutunun aritmetik ortalama değeri $\bar{X} = 3.57$; $SS = 0.75$ ve “mesleğe duyulan bağlılık” alt boyutunun aritmetik ortalama değerinin ise $\bar{X} = 3.53$; $SS = 0.84$ olarak hesaplanmıştır. Buna göre en yüksek ortalamanın “mesleğin yapılmasından duyulan keyif olduğu” en düşük ortalamaya sahip boyutun ise, “mesleğe duyulan bağlılığın” olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin mesleki motivasyon ölçeğine ilişkin toplam puanın ortalama değerinin $\bar{X} = 4.01$; $SS = 0.48$ şeklinde olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre öğretmenlerin mesleki motivasyonlarının görece yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Tablo 7’de öğretmenlerin mesleki motivasyon ölçeği alt boyut puanlarının tekrarlı ölçümler için Anova sonuçları görülmektedir.

Tablo 7
Öğretmenlerin Mesleki Motivasyon Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Tekrarlı Ölçümler için Anova Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamli fark		
Denekler arası	677.58	544	42525.81	322.68	0,000	1-2	2-3	3-4
Ölçüm	298.12	4	74.53				4-5	
Hata	502.59	2176	0.23			1-3	2-4	3-5
Toplam	1478.30	2724				1-4	2-5	
							1-5	

Tablo 7'deki bulgulara göre alt boyutlar arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır [$F_{(4, 2176)} = 322.7$; $p < 0.01$]. Bu sonuca göre tüm boyutlar arasında anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman, “mesleğin yapılmasından duyulan keyif” alt boyutunun en yüksek ortalamaya ($\bar{X} = 4.31$); ardından, “başkalarının yaşamına sunulan katkı” altboyutunun ($\bar{X} = 4.24$); daha sonra, “mesleki fedakârlık ve özveri” alt boyutunun ($\bar{X} = 4.07$) ardından, “mesleğin özellikleri ve mesleğe atfedilen değer” alt boyutunun ($\bar{X} = 3.57$) ve son olarak da, “mesleğe duyulan bağlılık” alt boyutunun ($\bar{X} = 3.57$) olduğu ortaya çıkmıştır.

Mesleki motivasyona ilişkin öğretmen görüşlerinin; cinsiyet, yaş, branş, görev yapılan okul türü ve eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır? sorusuna ait bulgular şu şekildedir: Öğretmenlerin mesleki motivasyon alt boyutu olan “keyif”in öğretmenlerin cinsiyetleri yönünden istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmaktadır [$t_{(543)} = 4.38$; $p < .05$]. Kadın öğretmenlerin ($\bar{X} = 4.39$) mesleklerini icra ederken erkek meslektaşlarına ($\bar{X} = 4.21$) oranla daha fazla keyif aldıkları söylenebilir. Öğretmenlerin mesleki motivasyon “bağlılık” alt boyutu ile cinsiyetleri yönünden istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$t_{(543)} = 2.16$; $p < .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman kadın öğretmenlerin ($\bar{X} = 3.60$), erkek öğretmenlere oranla ($= 3.44$) mesleki motivasyonun “bağlılık” alt boyutu puanları daha yüksektir. Öğretmenlerin mesleki motivasyon “katkı” alt boyutu ile cinsiyetleri yönünden istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır [$t_{(543)} = 3.54$; $p < .05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığı zaman kadın öğretmenlerin ($\bar{X} = 4.31$) erkek öğretmenlere oranla ($\bar{X} = 4.14$) mesleki motivasyonun “katkı” alt boyutunda puanları daha yüksektir. Tablo 8’de öğretmenlerin mesleki motivasyonları ile yaşları arasındaki Spearman korelasyon analizi görülmektedir.

Tablo 8
Öğretmenlerin Mesleki Motivasyonları ile Yaşları Arasındaki Spearman Korelasyon Analizi

	1	2	3	4	5	6
Değişkenler						
1- Yaş	1	-0.09**	0.003**	-0.15**	-0.14**	-0.11**
2- Keyif		1	0.48**	0.51**	0.58**	0.70**
3- Değer			1	0.57**	0.41**	0.48**
4- Bağlılık				1	0.28**	0.43**
5- Özveri					1	0.53**
6- Katkı						1

$n = 545$, * $p < .05$, ** $p < .01$

Tablo 8'den görüleceği üzere, öğretmenlerin yaşları ile “keyif” alt boyutu arasında [$r = -0.09$] negatif yönlü düşük bir ilişki; “değer” alt boyutu arasında [$r = 0.003$] pozitif yönlü düşük bir ilişki; “bağlılık” alt boyutu arasında [$r = -0.15$] negatif yönlü düşük bir ilişki; “özveri” alt boyutu arasında [$r = -0.14$] negatif yönlü düşük bir ilişki ve “katkı” alt boyutu arasında ise [$r = -0.11$] düşük düzeyde negatif bir ilişki vardır.

Öğretmenlerin mesleki motivasyonun ilk alt boyutu olan mesleğin yapılmasından duyulan keyif ile öğretmenlerin branşları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$F_{(6,538)} = 2.05$; $p < .05$]. Bu sonuca göre, sınıf ve okul öncesi öğretmenlerinin ($\bar{X} = 4.40$) sosyal branşlar ($\bar{X} = 4.20$) öğretmenlerine oranla mesleklerinden daha fazla keyif aldıkları söylenebilir. Mesleki fedakârlık ve özveri alt boyutu ile öğretmenlerin branşları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$F_{(6,538)} = 2.07$; $p < .05$]. Bu sonuca göre, sınıf ve okul öncesi öğretmenlerinin hem dil ve hem de sayısal branştaki öğretmenlere oranla, mesleki fedakârlık ve özveri puanlarının daha yüksektir. Başkalarının yaşamına sunulan katkı, mesleğe duyulan bağlılık, mesleğin özellikleri ve mesleğe atfedilen değer alt boyutları ile öğretmenlerin branşları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki motivasyonları ile çalıştıkları okul türü arasında anlamlı fark olup olmadığını gösteren tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre; öğretmenlerin mesleki motivasyonun ilk alt boyutu olan “mesleğin yapılmasından duyulan keyif” ile okul türü arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$F_{(3,541)} = 4.44$; $p < .05$]. Bu sonuca göre, genel lise öğretmenlerinin meslekten duydukları keyfin; sınıf ve okul öncesi, ortaokul öğretmenleri ve meslek lisesi öğretmenlerine oranla daha düşüktür.

Mesleğe duyulan bağlılık alt boyutunun, öğretmenlerin çalıştıkları okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı ortaya çıkmıştır

[$F_{(3,541)} = 4.94$; $p < .05$]. Bu sonuca göre ilkokulda çalışan öğretmenler genel liselerde çalışan öğretmenlere oranla; meslek liselerinde çalışan öğretmenler de hem ortaokul hem de genel lisede çalışan öğretmenlere oranla motivasyon bağlamında mesleklerine daha bağlı oldukları ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin eğitim düzeyleri ile öğretmenlik mesleği motivasyonları arasında anlamlı fark olup olmadığı, grup sayıları arasındaki büyük farklılıktan dolayı nonparametrik istatistik kullanılmıştır, Kruskal Wallis (KW) testi ile yapılmış olup, sonuçları şu şekildedir: Öğretmenlerin mesleki motivasyonlarının alt boyutlarından yalnızca “mesleğe duyulan bağlılık” ile öğretmenlerin eğitim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark [$\chi^2_{(2,545)} = 6.29$; $p < 0.05$] olup, ön lisans mezunu öğretmenlerin lisans mezunu olanlara oranla motivasyon bağlamında mesleklerine daha bağlı oldukları ortaya çıkmıştır. Tablo 9’da öğretmenlerin mesleki algıları ile mesleki motivasyonları arasındaki Pearson momentler çarpımı korelasyon analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 9

Öğretmenlerin Mesleki Algıları ile Mesleki Motivasyonları Arasındaki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi

	1	2	3	4	5	6
Değişkenler						
1- Mesleki Algı	1	0.18**	0.51**	0.32**	0.14**	0.17**
2- Keyif		1	0.47**	0.51**	0.57**	0.70**
3- Değer			1	0.59**	0.41**	0.47**
4- Bağlılık				1	0.28**	0.44**
5- Özveri					1	0.52**
6- Katkı						1

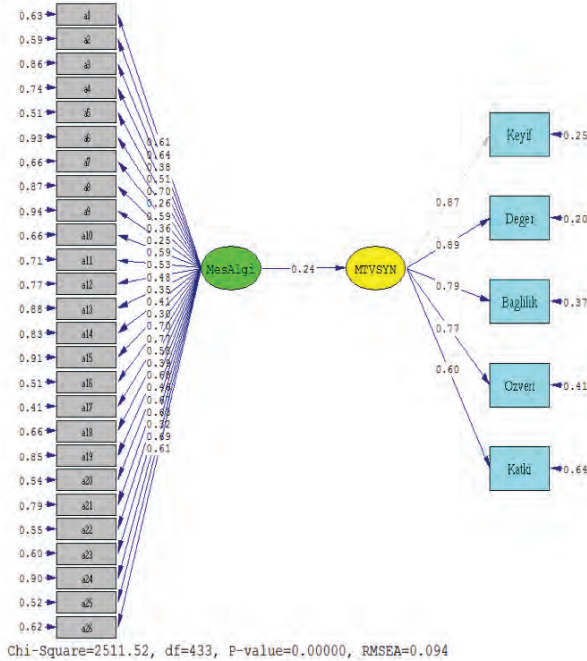
$n = 545$, * $p < .05$, ** $p < .01$

Tablo 9’da öğretmenlerin mesleki algıları ile mesleki motivasyonları arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Pearson Korelasyon analizi sonuçları sunulmuştur. “Mesleki algı” ile “Mesleğin yapılmasından duyulan keyif” alt boyutu arasında [$r = 0.18$] pozitif yönlü düşük, “Mesleki algı” ile “Mesleğin özellikleri ve mesleğe atfedilen değer” arasında [$r = 0.51$] pozitif yönlü orta düzey, “Mesleki algı” ile “Mesleğe duyulan bağlılık” alt boyutu arasında [$r = 0.32$] pozitif yönlü düşük düzey, “Mesleki algı” ile “Mesleki fedakârlık ve özveri” alt boyutu arasında [$r = 0.14$] pozitif yönlü düşük düzey, “Mesleki algı” ile “Başkalarının yaşamına sunulan katkı” arasında [$r = 0.17$] düşük düzeyde pozitif korelasyon olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin mesleki algıları ile mesleki motivasyonları arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Pearson Korelasyon analizi sonuçlarına göre, öğretmenlerin mesleki motivasyonları ile mesleki algıları arasında [$r = 0.35$] pozitif yönlü orta

düzye korelasyon vardır. Buna göre öğretmenlerin mesleklerine ilişkin algıları yükseldikçe/arttıkça mesleki motivasyonlarının da yükseleceği söylenebilir.

Araştırmanın bağımsız değişkeni olan ‘toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısının’ bağımlı değişken olan ‘öğretmen motivasyonunu’ yordamasına ilişkin iki farklı analiz yapılmıştır. Bu kapsamda birinci analiz olarak (Şekil 2), bağımlı değişkene ilişkin alt boyutlar (toplanmak suretiyle), yüksek puan yüksek motivasyonun göstergesidir, bir bağımlı bir de bağımsız değişkenin modele dâhil edilmek suretiyle analiz yapılmıştır. Diğer model ise (Şekil 3), tek bağımsız değişken ve beş farklı alt boyuttan oluşan bağımlı değişkenin modele dahil edildiği analizdir. Şekil 2’ de tek boyuttan oluşan ‘toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısının’ bir gizil değişken şeklinde analize tabi tutulan ‘öğretmen motivasyonunu’ yordamasına ilişkin yol analizi sonuçları verilmiştir.

Şekil 2’den görüleceği üzere, mesleki algı ölçeğindeki göstergelerin faktör yük değerlerinin .25 ile .77 arasında makul faktör yük değerleri verdikleri; bunun yanında motivasyon ölçeğinin toplamı ile alt boyutları arasında da .60 ile .89 şeklinde yüksek korelasyon değerleri ortaya çıkmıştır. Bunun yanında hem mesleki algı gizil değişkeninden göstergelere giden ilişki katsayılarının, hem de motivasyon gizil değişkeninden alt boyutlara giden ilişkilere ait t-değerlerinin tamamının anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Modele ilişkin uyum indeksleri Tablo 10’da verilmiştir.

Şekil 2. Toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısının, öğretmen motivasyonunu, boyutların toplam puanları üzerinden, yordamasına ilişkin yol analizi sonuçları.

Tablo 10
Öğretmen Motivasyonunun Yordanmasına İlişkin İlk Modele ait Uyum İndeks Değerleri

X ²	SD	P-Değeri	CFI	NFI	AGFI	IFI	GFI	SRMR	RMSEA
2511.52	433	0.000	0.93	0.91	0.74	0.93	0.77	0.08	0.09

Tablo 10'da görüleceği üzere, $X^2 / sd = 5.8$ şeklinde zayıf düzeyde uyum katsayısı vermiştir. Bunun yanında CFI, NFI, IFI, SRMR ve RMSEA kabul edilebilir uyum indeksleri vermekle birlikte; AGFI ve GFI ise zayıf uyum indeksleri vermiştir. Model ile veri arasındaki tüm değerler dikkate alındığında modelin kabul edilebilir indekslere sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Şekil 2'deki değerler dikkate alındığında toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısı ile öğretmen motivasyonu arasındaki standardize edilmiş katsayının $\lambda = 0.24$ şeklinde düşük düzeyde pozitif yönlü olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre, toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısındaki bir birimlik artış, öğretmen motivasyonunda .24 puanlık bir artışa yol açar. Modele ilişkin regresyon eşitliği şu şekilde ortaya çıkmıştır:

$$\text{Motivasyon} = 0.24 * \text{Mesleki Algı, Hata Varyansı} = 0.94; R^2 = 0.05$$

Bağımsız değişken olan toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısı, bağımlı değişken olan öğretmen motivasyonundaki varyansın % 5.6'sını açıklamaktadır. Ortaya konulan modelin, bağımlı değişkeni açıklama oranının düşük olduğunu söylemek mümkündür. Yol analizine ilişkin ikinci model analizi ise, yukarıda vurgulandığı üzere, tek boyutlu olan, 'toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısının' öğretmen motivasyonunun boyutlarını yordamasına ilişkindir. 2. modele ait yol analizi sonuçları Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3'te görüleceği üzere, mesleki algı ölçeğindeki göstergelerin faktör yük değerlerinin .25 ile .76 arasında makul değerler verdikleri; bunun yanında motivasyon ölçeğinin alt boyutları ile göstergeleri arasındaki faktör yük değerlerinin ise .59 ile .84 arasında olmak üzere yüksek korelasyon değerleri verdikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca mesleki motivasyon değişkeninin alt boyutlarını oluşturan maddelerin faktör yük değerlerine bakıldığı zaman 'keyif' alt boyutunu meydana getiren maddelerin 0.59 – 0.84 arasında; 'katkı' boyunun 0.64 - 0.76 arasında; 'bağlılık' boyunun 0.60 – 0.79 arasında; 'değer' boyunun 0.58 – 0.76 arasında ve son alt boyut olan 'özveri' boyutunun ise 0.68-0.70 arasında yük değerleri verdikleri ortaya çıkmıştır. Bu değerler alt boyutların ana değişkeni oluşturmada önemli bir paya sahip olduklarını da göstermektedir.

Şekil 3'teki değerler dikkate alındığında öğretmen algısı ile öğretmen motivasyonunun boyutlarını en iyi şekilde yordayan değişkenin, 'mesleğin özellikleri ve mesleğe atfedilen değer' arasında olduğu ($\lambda = 0.65$), bu boyutu 'mesleğe duyulan bağlılığın' ($\lambda = 0.36$) izlediği, daha sonra ise benzer katsayılarla, 'başkalarının yaşamına sunulan katkı' ($\lambda = 0.31$), 'mesleğin yapılmasından duyulan keyif' ($\lambda = 0.30$) ve 'mesleki fedakârlık ve özveri' ($v = 0.26$) olduğu ortaya çıkmıştır.

Modelde yer alan her bir alt boyuta, bağımlı değişken, ilişkin regresyon eşitliği şu şekilde ortaya çıkmıştır.

$$\text{KEYİF} = 0.30 * \text{Mesleki Algı, Hata Varyansı} = 0.91; R^2 = 0.08$$

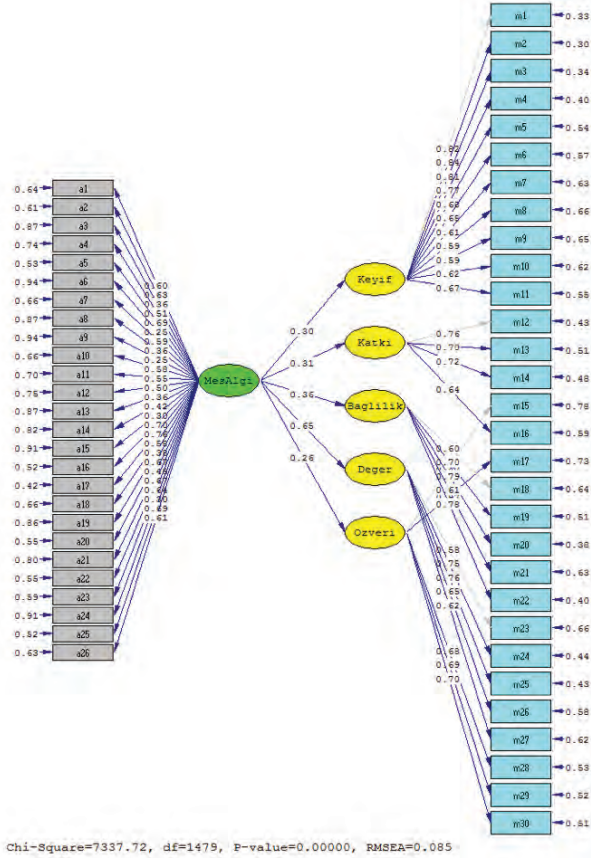
$$\text{KATKI} = 0.31 * \text{Mesleki Algı, Hata Varyansı} = 0.91; R^2 = 0.09$$

$$\text{BAĞLILIK} = 0.36 * \text{Mesleki Algı, Hata Varyansı} = 0.87; R^2 = 0.13$$

$$\text{DEĞER} = 0.65 * \text{Mesleki Algı, Hata Varyansı} = 0.57; R^2 = 0.43$$

$$\text{ÖZVERİ} = 0.26 * \text{Mesleki Algı, Hata Varyansı} = 0.93; R^2 = 0.07$$

Bağımsız değişken olan toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısı, bağımlı değişkenler olan öğretmen motivasyonundaki boyutlardan; i) 'mesleğin yapılmasından duyulan keyif'teki varyansın % 8.8'ini, ii) 'başkalarının yaşamına sunulan katkı'daki varyansın % 9.4'ünü, iii) 'mesleğe duyulan bağlılığın' % 13'ünü,

Şekil 3. Toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısının öğretmen motivasyonunun boyutlarını yordamasına ilişkin yol analizi sonuçları.

iv) ‘mesleğin özellikleri ve mesleğe atfedilen değer’in % 43’ünü ve son olarak v) ‘mesleki fedakârlık ve özveri’nin % 7’sini açıklamaktadır. Toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısının, öğretmenin mesleki motivasyonunun boyutlarını açıklanmaya ilişkin ortaya konulan bu modelin açıkladığı varyansın önceki modelin açıkladığı varyanstan daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Hem mesleki algı ölçeğinde gizil değişkenden göstergelere giden ilişki katsayılarının, hem de motivasyon ölçeğinden alt boyutlara giden ilişkilere ait t-değerlerinin tamamının anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Modele ilişkin uyum indeksleri Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11

Öğretmen Motivasyonunun Yordanmasına İlişkin İkinci Modele ait Uyum İndeks Değerleri

X ²	SD	P-Değeri	CFI	NFI	AGFI	IFI	GFI	SRMR	RMSEA
7337.72	1479	0.000	0.92	0.90	0.65	0.92	0.67	0.14	0.08

Tablo 11’den görüleceği üzere, $X^2 / sd = 4.96$ şeklinde zayıf düzeyde uyum katsayısı vermiştir. Bunun yanında CFI, NFI, IFI ve RMSEA kabul edilebilir uyum indeksleri vermekle birlikte; RMSEA, AGFI ve GFI ise zayıf uyum indeksleri vermiştir. Model ile veri arasındaki tüm değerler dikkate alındığında modelin kabul edilebilir indekslere sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Sonuçlar, Tartışma ve Öneriler

Sonuçlar ve sonuçlara ilişkin tartışmalar toplam 6 alt problem başlığı altında sunulmuştur.

Öğretmenlerin Gözünden, Toplumda Öğretmenlik Mesleğinin Nasıl Algılandığına İlişkin Sonuçlar

Algı ölçeğinden elde edilen toplam aritmetik ortalamaya bakıldığında ($\bar{X} = 2.98$) öğretmenlerin, toplumun öğretmenlik mesleğini nasıl gördüğüne ilişkin algılarının “orta” düzeyde olduğu görülmektedir.

Algı ölçeğinde, olumsuz maddeler içerisinde en yüksek puanı, ‘toplumun, yaptığım işin öneminden çok, mesai saatlerimi ve tatil süremi konuştuğunu düşünüyorum.’ maddesi almıştır. TEDMEM’in (2014) araştırmasında ‘toplumun öğretmenlik mesleğini ideal görmesi, mesleki saygılıktan çok mesai ve tatil konusundaki değerlendirmelerle ilgilidir’ maddesine öğretmenlerin yüzde 61’i katıldığını belirtmiştir. Yine TEDMEM’in (2014) araştırmasında, ‘öğretmenler mesleklerini nasıl algılıyor?’ sorusuna, öğretmenlerin mesleklerini olumlu algıladıkları, ancak öğretmenlik mesleğiyle ilgili toplumsal algıyı olumsuz olarak yorumladıkları, öğretmenlerin mesleklerine yönelik görüşleri ile toplumun öğretmenlik mesleğini algılama biçimleri paralellik göstermediği ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin, kendi mesleklerinin toplumda nasıl görüldüğüne dair algılarında en yüksek ortalamaya sahip maddenin, ‘insanlar çocuklarını, biz öğretmenlere güvenerek emanet ediyor’ şeklinde ortaya çıkmıştır. BAREM, (2015) araştırmasında öğretmenlere duyulan güvenin oranı 2014 yılında yüzde 86.2 iken, 2015’te bu oran yüzde 74.2 seviyelerine düşmüştür. Ancak öğretmenlere sorulduğunda ise durum tam tersi çıkabilmektedir. Özpolat’ın (2002) çalışmasında; öğretmenlerin yüzde 83.9’u öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsünün gittikçe düştüğünü belirtmiştir. Yine Ulutaş’ın (2017) çalışmasında öğretmenlerin yüzde 87’si öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşük olduğunu belirtmiştir. Eğitim-Bir-Sen’in (2004) araştırmasında, öğretmenlerin toplum ve yönetim kademesinde saygınlık konusunda oldukça karamsar oldukları gözlenmektedir. Özellikle MEB’in öğretmene yeterince değer vermediğini düşünen öğretmenlerin yüzdesi 90.7 gibi oldukça yüksek çıkmıştır. Toplumun öğretmene yeterince değer vermediğini düşünenlerin oranı yüzde 88.9’dur. Türk ve Pakistanlı öğretmenlerin karşılaştırıldıkları bir başka araştırmada (İlgan, Aslanargun, Kılıç, Shaukat, 2018) ise, Türk öğretmenlerin devlet üst yönetiminin ve toplumun öğretmenlik mesleğine orta düzeyde değer verdiğine ilişkin algıya sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Eğitim Bir-Sen’in (2008) bir başka araştırmasında da öğretmenlerin toplumun kendi mesleklerini saygın bir meslek olarak görmedikleri sonucu ortaya çıkmıştır. OECD tarafından yapılan TALIS (2013) uluslararası araştırmasının verilerine göre, öğretmenlerin yüzde 69.1’i öğretmenliğin toplumun nezdinde değerli olmadığını söylemiştir. Dünyada genel olarak öğretmenler, kendi mesleklerinin toplumsal değerinde düşüş olduğunu düşünmektedir. Türk Eğitim-Sen’in (2017) araştırmasında, mesleğini bırakmayı düşünen öğretmenlerin yüzde 40.7’si sebep olarak öğretmenlik mesleğinin itibar kaybetmesini belirtmiştir. Eğitim-İş Bursa (2017) şubesinin çalışmasında öğretmenlerin yüzde 68.2’sinin daha iyi bir iş bulduğunda mesleği bırakabileceğini, yüzde 98.44’ünün ise mesleğin toplumda saygınlığının azaldığını belirtmiştir. Büyükses’in (2010), mesleğe olan saygının azalmasının öğretmen motivasyonunu olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Yine Ada, Akan, Ayık, Yalçın ve Yıldırım (2013) öğretmenlik mesleğine olan saygının azaldığı düşüncesi, öğretmenin yaptığı işe karşı inançsızlığı, öğretmenin kendini değersiz hissetmesi, sınıf öğretmenlerinin motivasyonunu azaltan faktörler olarak bulmuşlardır. İlgili araştırmaların bu araştırma bulguları ile benzer sonuçlar verdiklerini söylemek mümkündür.

Cinsiyet, Yaş, Branş, Okul Türü ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerine Göre; Toplumda Öğretmenlik Mesleğinin Nasıl Algılandığına İlişkin Sonuçlar

Araştırmada, erkek öğretmenlerin toplumsal algı düzeyleri kadın öğretmenlerinkinden daha yüksek çıkmıştır. Karaman’ın (2008) ve TEDMEM’in araştırma sonuçları da kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre mesleklerini daha olumlu algıladıkları yönündedir. Yaş ile mesleki algı arasındaki ilişkiye bakıldığında; iki değişken arasında pozitif yönlü düşük bir ilişki ortaya çıkmıştır. TEDMEM’in (2014) araştırmasında da öğretmenlerin mesleki algı ortalamalarının yaşları ilerledikçe daha olumlu yönde arttığı gözlemlenmiştir.

Branş ile mesleki algı arasındaki ilişkiye bakıldığında, aritmetik ortalamalara göre en yüksek mesleki algıya, meslek dersi öğretmenleri; en düşük mesleki algıya ise dil ve sayısal branş öğretmenleri sahiptir. Bunun olası nedenleri arasında; meslek dersi öğretmenlerinin yaparak yaşayarak öğrenme noktasında uygulayıcı konumda oldukları ve gösterdikleri derslerin hayatta işe yaradığını ve hemen uygulanabilir olduğunu gördükleri için, mesleklerine karşı daha olumlu bir algı içerisinde olmuş olabilirler. Okul türü ile mesleki algı arasındaki ilişkiye bakıldığında; aritmetik ortalaması en yüksek olan, meslek lisesinde çalışan öğretmenler, en düşük olan ise ortaokul öğretmenleri olarak ortaya çıkmıştır. Bunun olası nedenleri arasında, meslek okullarının içinde bulunduğu sosyo-ekonomik ortam sonucu öğretmenlerin çevrelerinden iyi düzeyde beğeni ve saygı görmeleri olabilir. Özpolat (2002) çalışmasında velilerin eğitim düzeyi arttıkça öğretmene verdikleri önemin ve değer azaldığı sonucunu bulmuştur.

Öğretmenlerin Mesleki Motivasyonlarına İlişkin Sonuçlar

Toplam aritmetik ortalamaya bakıldığında ($\bar{X} = 4.01$) öğretmen motivasyonunun görece yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu veri, öğretmenlerin mesleklerine ilişkin toplumsal algılarının yüksek olmamasına karşın, mesleklerini sevdiğini, işlerini iyi şekilde yapma arzusunda olduklarını gösteriyor olabilir. Öğretmen ve yöneticilerin motivasyon düzeylerini betimleyen araştırmalarda; Güleriyüz (2007), öğretmenlerin mesleki motivasyon seviyelerini $\bar{X} = 3,06$; Çelik (2015) öğretmen ve yöneticilerin motivasyon düzeylerini $\bar{X} = 3.53$; İren (2015) ise ($\bar{X} = 3,82$) şeklinde, orta düzeyin üstünde olmak üzere, bu araştırmada elde edilen sonucun biraz altında, bulmuşlardır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin motivasyon ölçeğindeki olumsuz maddeler arasında en yüksek puanı (çevrildiğinde en düşük ortalamaya sahip madde) ‘çocuklarımla ileride öğretmen olmalarını tercih etmiyorum’ olduğu ortaya çıkmıştır. Aritmetik ortalamaya bakıldığında öğretmenlerin ileride çocuklarını öğretmen olarak görme düzeyleri orta düzeydedir. Eğitim-Bir-Sen’in (2008) araştırmasında, öğretmenlerin yüzde 60’ı çocuklarının ileride öğretmen olmasını istememesi yönündedir. TEDMEM’in (2014) araştırmasında, öğretmenlerin sadece beşte birinin çocuklarının ileride öğretmen olmasını istemektedir. İlgili araştırma sonuçlarının bu araştırmanın sonucuyla örtüşüğünü söylemek mümkündür.

Motivasyon ölçeği alt boyutlarında, en yüksek ortalamaya, ‘mesleğin yapılmasından duyulan keyif’ olduğu, en düşük aritmetik ortalamaya ise ‘mesleğe duyulan bağlılık’ın olduğu ortaya çıkmıştır. Mesleki motivasyon ölçeğinin boyutlarına ilişkin aritmetik ortalamalar dikkate alındığında, öğretmenlerin mesleklerinden yüksek oranda keyif aldıklarını söylemek mümkün iken, mesleki bağlılığın (ortalamanın üstünde olmakla birlikte) diğer boyutlar içerisinde en düşük ortalamaya sahip olmasının dikkat çeken bir durum olduğu söylenebilir.

Cinsiyet, Yaş, Branş, Okul Türü ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerine Göre; Öğretmenlerin Mesleki Motivasyon Düzeylerinin Sonuçları

Cinsiyet değişkeni ile öğretmenlerin mesleki motivasyonları arasındaki ilişkiye bakıldığında; 'keyif', 'bağlılık' ve 'katkı' alt boyutlarında kadın öğretmenler lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Kadın öğretmenlerin, mesleki motivasyon düzeyleri erkek öğretmenlere göre daha yüksek çıkmıştır. Yıldız'ın (2010) araştırmasında kadın öğretmenlerin içsel motivasyonlarının 'tatmin' alt boyutunda erkek öğretmenlerin motivasyonlarından daha yüksek olduğunu saptanmıştır. Bu bulgu, araştırmanın 'keyif' alt boyutundan çıkan sonuçla örtüşmektedir. Güleriyüz (2007) ve Polat (2010) kadın öğretmenlerin mesleki motivasyon düzeylerinin erkek öğretmenlerden yüksek olduğunu bulmuşken; Vural'ın (2016) araştırmasında ise erkek öğretmenlerin motivasyonunun daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Yaş değişkeni ile öğretmenlerin mesleki motivasyonları arasındaki ilişkiye bakıldığında; motivasyonun alt boyutları ile yaş arasında düşük düzeyde ilişkiler ortaya çıkmıştır. Sonuçlara göre, yaş ilerledikçe mesleğe atfedilen değer artmakta iken; yaş ilerledikçe meslekten alınan keyif, mesleğe duyulan bağlılık, mesleki fedakârlıkları ve özverileri, başkalarının yaşamına sundukları katkının da azalmakta olduğu söylenebilir.

Okul türü içerisinde meslekten duyulan 'keyif' alt boyutunda en yüksek aritmetik ortalamaya ilkokullarda çalışan (sınıf ve okul öncesi) öğretmenler sahiptir. 'Değer' alt boyutunda, ilkokullarda çalışan öğretmenler, ortaokullarda çalışan öğretmenlere oranla; meslek lisesi öğretmenleri de ilkokullarda çalışan öğretmenlere oranla mesleklerine daha fazla değer vermektedir. 'Bağlılık' alt boyutunda ise; ilkokul öğretmenlerin genel lise öğretmenlerine oranla; meslek lisesi öğretmenlerinin ise, ortaokul ve genel lise öğretmenlerine oranla mesleklerine daha fazla bağlı oldukları söylenebilir. Eğitim düzeyi ile mesleğe duyulan 'bağlılık' alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark vardır. Mesleğe duyulan bağlılık noktasında ilk sırada ön lisans mezunu öğretmenler, sonrasında lisansüstü ve son sırada lisans mezunu öğretmenler bulunmaktadır. Kurt (2013), ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin motivasyonlarının, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyinde olan öğretmenlerin motivasyonlarından daha yüksek; Çelik (2015) ise, yüksek lisans mezunu öğretmenlerin motivasyonlarının, lisans mezunu olanlardan daha yüksek olduğunu ortaya koydukları sonuçlar, bu araştırmanın sonucu ile örtüşmektedir.

Öğretmen Gözünden, Toplumun Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Algısı ile Öğretmenin Mesleki Motivasyonu Arasındaki İlişkinin Sonuçları

Bu araştırma sonucunda, öğretmenlerin mesleklerini algılama düzeyleri ile mesleki motivasyon düzeyleri arasında pozitif yönlü görece düşük düzeyde bir ilişki vardır. Motivasyon değişkeni alt boyutlarıyla incelendiğinde ise, 'mesleki algı' ile 'mesleğin özellikleri ve mesleğe atfedilen değer' alt boyutu arasında en yüksek ilişki (orta düzeyde) ortaya çıkmıştır.

Avcı (2015) araştırmasında öğretmenlerin motivasyon düzeyleri ile yıldırma (mobbing) yaşama düzeyi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulmuştur. İren (2015) araştırmasında, örgütsel adalet algısı ile motivasyon düzeyi arasında çok güçlü bir ilişkiyi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Gülerüz (2007) öğretmenlerin örgütsel güven düzeyi ile mesleki motivasyonları arasındaki olumlu yönde anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Emirbey (2017) okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri ile öğretmenlerin motivasyonu arasında pozitif, orta düzeyde ilişki bulmuştur. Işık (2016) okul müdürlerinin karizmatik liderlik davranışlarıyla öğretmenlerin mesleki motivasyonları arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulmuştur. Tezer (2015), öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları ile mesleki motivasyonları arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır.

Literatüre bakıldığında, öğretmenlerin mesleki motivasyonlarının birçok farklı değişkenle incelendiği görülmektedir. Motivasyon; maaşla, mesleğe karşı tutumla, örgüt kültürüyle, yönetim biçimiyle, pozitif algıyla, farklı ödüllerle, mobbing ve kaygıyla, tükenmişlikle, öğrenci başarısıyla, disiplin sorunlarıyla, eğitimde dönüşümle, örgüt kültürüyle, meslektaş ilişkileriyle vb. incelenmiştir. Öğretmenlerin mesleki motivasyonlarını tek başına etkileyen bir değişkenin olmadığı ve öğretmenlerin mesleki motivasyonunun birçok farklı değişkenden etkilendiği ilgili araştırmalar ile de görülmektedir.

Yapılan literatür incelemesinde öğretmenlerin mesleki motivasyonlarının birçok değişkenle incelenmesine karşın mesleki motivasyonu, mesleğin toplumsal algısıyla inceleyen pek fazla araştırmaya rastlanmamıştır. Konunun özgünlüğünden dolayı benzer araştırmalarla karşılaştırma yapma imkânı bulunmamasını bu araştırmanın sınırlılığı olarak ifade etmek mümkündür.

Öğretmen Gözünden, Toplumun Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Algısının, Öğretmenlerin Mesleki Motivasyonlarını Ne Derece Yordadığına Dair Sonuçlar

Toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısının öğretmenlerin mesleki motivasyonlarını yordama gücünü gösteren yol analizine göre bu iki değişken arasındaki ilişkinin düşük düzeyde ($\lambda = 0.24$) olduğu ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan düşük katsayının, mesleki algı ile mesleki motivasyon arasındaki Pearson Korelasyonuna da yakın ($r = 0.35$) olduğu görülmektedir.

Toplumdaki öğretmenlik mesleği algısının, motivasyon ölçeği alt boyutlarından en çok ‘mesleğin özellikleri ve mesleğe atfedilen değeri’ yordadığı ortaya çıkmıştır. Toplumun öğretmenlik mesleğine atfettiği değer / önem arttıkça, öğretmen motivasyonunun düşük düzeyde de olsa artacağını söylemek mümkündür.

Konu sadece statüsü iyi olan öğretmenin kendini iyi hissetmesi değildir. Evde öğretmen hakkında olumsuz konuşmalara şahit olan, bir kısım dizi ve filmlerde küçümsenen, haberlerde dayak yiyen öğretmenleri gören bir öğrencinin, okulda öğretmenine saygı gösterip onu güç sahibi bir otorite olarak görmesi ve ondan gelen mesajları dinlemesi zor olacaktır. Öğretmenin mesleğini algılayış bi-

çimi ve bu algı sonucunda oluşan tutumu, mesleğini severek yapmasında ona yön verebilir. Öğretmenlerin bu algı ve beklentileri, sistemi, doğrudan etkileyebilir. Bu eğitim meselesi için önemli bir konudur. Çünkü eğitim sisteminin başarısı, istenilenleri uygulayacak olan öğretmenlerin başarısına bağlıdır. Bilinmelidir ki hiç bir eğitim sisteminin kalitesi, öğretmenlerinin kalitesini geçemez.

Öneriler

Öğretmenliğin toplum nazarındaki statüsü, öğretmenlerin davranışlarını şekillendirmekte ve mesleği icra etme başarısını etkileyebilmektedir (Akyüz, 2006). Bu araştırma kapsamında elde edilen sonuçlara dayalı olarak şu öneriler geliştirilmiştir:

- Öğretmen motivasyonu ile öğretmenlerin mesleki algıları arasında ortaya çıkan pozitif ilişkiden hareketle, öğretmenlerin mesleki motivasyonlarını artırmak için, onların mesleklerine ilişkin algılarını pozitif yönde artırmak önerilebilir.
- Öğretmenlerin yaşları ile mesleki motivasyonun alt boyutları olan, ‘mesleki bağlılık’, ‘mesleki fedakârlık ve özveri gösterme’ ile ‘başkalarının yaşamına sunulan katkı’ boyutları arasındaki negatif ilişkinin sebeplerinin araştırılması önerilebilir.
- Toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısında, erkek öğretmenlerin görüşlerinin kadın öğretmenlerden daha yüksek olduğu ortaya çıkmış olup, bunun sebeplerinin incelenmesi önerilebilir.
- Toplumun öğretmenlik mesleğine ilişkin algısında, ortaokul öğretmenlerinin görüşlerinin hem genel lise hem meslek lisesi öğretmenlerine oranla daha düşük olmasının sebeplerinin incelenmesi önerilebilir.
- Erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere oranla, mesleki motivasyon ölçeğinin çeşitli alt boyutlarındaki puanlarının daha düşük olmasının sebepleri inceleme konusu yapılabilir.
- Mesleki motivasyonun alt boyutu olan mesleki bağlılık puanlarında, genel lise öğretmenlerinin meslek lisesi ve ilkokul öğretmenlerine oranla düşük olmasının sebepleri inceleme konusu yapılabilir.
- Öğretmen algısına göre, gelir düşüklüğü mesleki algıyı olumsuz etkilediği için, öğretmenlerin ekonomik durumlarının iyileştirilmesi önerilebilir.
- Öğretmen görüşlerine göre, toplumda öğretmenlerin tatil süresinin fazla olmasına ilişkin olumsuz algının düzeltilmesi için çalışmalar yapılması önerilebilir.
- Öğretmenlik mesleğinin itibarını küçük düşürücü yayınlara sınırlama getirilebilir.

- Mesleğe seçim sürecinde özel ölçütlerin aranması veya öğretmenlik meslek kanunu çıkarılması öğretmenliğin herkesçe yapılabilir ve kolay bir meslek olduğu algısından kurtulmasına katkısı olacaktır.
- Öğretmenler davranışlarına, insan ilişkilerine, değer yargılarına, giyimlerine, konuşmalarına dikkat etmeli, çevresine örnek olmalı, mesleğe yakışmayan, davranışlardan kaçınmalı bu şekilde toplum gözündeki imajlarını yükseltebilirler.
- Öğretmenlere yönelik şiddet içeren her türlü davranışa karşı caydırıcı cezalar verilmelidir.
- Motivasyonu istenilen seviyeye ulaşmayan ve başka devlet kurumlarına geçmek isteyen öğretmenlerin geçişleri kolaylaştırılabilir.

References / Kaynaklar

- Ada, Ş., Akan, D., Ayık, A., Yıldırım, İ., & Yalçın, S. (2013). Öğretmenlerin motivasyon etkenleri. *[Teachers' motivation factors]. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(3)*, 151-166.
- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *[Motivation in education]. Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 13*, 343-361.
- Akyüz, Y. (2006). Türk eğitiminin temel sorunu: Öğretmen yetiştirme, atama, sağlama ilke ve uygulamaları. *[Principal issues in Turkish education system: Principals and administration about teacher training, appointment, suplying]*. (Ed: M. Hesapçioğlu ve A. Durmuş). *Türkiye'de eğitim bilimleri: Bir bilanço denemesi* içinde, (s. 429-443). Ankara: Nobel.
- Araştırmanın çalışma evrenini. (2018). <http://duzce.meb.gov.tr/>
- Avcı, L. (2015). Öğretmenlerin yıldırma (mobbing) yaşama düzeyleri ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi *[Examining relationship between teachers' exposed to mobbing and motivation level]*. (Düzce ili örneği). Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- BAREM. (2015). Mesleklere güven endeksi. *[Trust to professions index]* <http://www.barem.com.tr/mesleklere-guven-endeksi-2015/> adresinden 10.01.2018 tarihinde alınmıştır.
- Bursalıoğlu, Z. (2000). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış. [New construct and behavior in school administration]*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Büyükses, L. (2010). Öğretmenin iş ortamındaki motivasyonunu etkileyen etmenler. *[Factors affecting teachers' motivation in business environment]*. Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Çakar, N. D., & Ceylan, A. (2005). İş motivasyonunun çalışan bağlılığı ve işten ayrılma eğilimi üzerindeki etkileri. *[The effect of employee work motivation on employee commitment and turnover intention]*. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 6(1)*, 52-66.
- Çelik, E. (2015). Öğretmenlerin motivasyonları ile yaşam kaliteleri arasındaki ilişki. *[Relationship between teachers' motivation and life quality]*. Yüksek lisans tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çokluk, Ö. S., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, S. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve Lisrel uygulamaları. [Multivariate statistics for social sciences: SPSS and Lisrel applications]*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- De Jesus, S. N., & Lens, W. (2005). An integrated model for the study of teacher motivation. *Applied Psychology: An International Review, 54(1)*, 119-134.
- Eğitim-Bir-Sen. (2004). Öğretmen sorunları araştırması. *[Research about teachers' issues]*. Ankara: Eğitimciler Birliği Sendikası.
- Eğitim-Bir-Sen (2008) Öğretmenlerin meslek memnuniyeti araştırması. *[Teachers' professional satisfaction research]*. Ankara: Eğitimciler Birliği Sendikası.
- Eğitim-İş, Bursa (2017). Öğretmenlerin ekonomik ve mesleki durumlarına ilişkin öğretmen görüşleri anketi. *[Survey about teachers' perceptions related economic and professional conditions of teachers]*. <http://www.egitimisbursa.org.tr/ogretmenlerin-ekonomik-ve-mesleki-durumlarına-iliskin-ogretmen-gorusleri-anketi.html> adresinden 18.01.2018 tarihinde alınmıştır.

- Emirbey, A. (2017). *Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışları ile öğretmen motivasyonu arasındaki ilişki [Relationship between school administrators' ethic leadership behaviors and teachers motivation]. (Denizli İli Çivril İlçe Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Eren, E. (2001). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi. [Organizational behavior and management psychology]*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Eskicumalı, A. (2002). Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği. *[Education, teaching and teaching profession]*. (Edt: Y. Özden). *Öğretmenlik mesleğine giriş* içinde, (s.2-31). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Güleryüz, D. (2007). Öğretmenlerin örgütsel güven seviyeleri ve motivasyon seviyeleri ilişkisinin incelenmesi *[Examining relationship of teachers' organizational trust level and motivation level] (Bursa İli Nilüfer İlçesi Örneği)*. Yüksek lisan tezi, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Fraenkel, J. R., & N. E. Wallen. (2009). *How to design and evaluate research in education* (7th ed.). PA: McGraw-Hill.
- İlğan, A., Aslanargun, E., Kılıç, Y., & Shaukat, S. (2018). Comparing Turkish and Pakistani teachers' professionalism. *The International Education Journal: Comparative Perspectives*, 14(2), 1-15.
- Işık, B. (2016). İlkokul müdürlerinin karizmatik liderlik özellikleriyle okullarındaki öğretmenlerin motivasyonu arasındaki ilişki. *[Relationship between charismatic leadership features of elementary school principals and their schools teachers' motivation level]* Yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- İren, S. (2015). İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel adalet algıları ile mesleki motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Tuzla örneği. *[Examining relationship between elementary school teachers' organizational justice perception and professional motivation level]*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karaman, N. (2008). Öğretmenlerin mesleklerini algılama biçimleri ve gelecekte beklentileri nelerdir? *[What is teachers' perception about their profession and expectation from future]* Yüksek lisans dönem projesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi. [Scientific research method]*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kıncal, R. Y., Şahin, Ç. ve Tüzel, S. (2012). Arka sıradakiler dizinde yansıtılan öğretmen, öğrenci, ebeveyn kimliklerinin ve şiddet unsurlarının çözümlenmesi, *[Teacher, student and parent identities in the TV series of 'arka sıradakiler' and analysis of violence elements]*. *Milli Eğitim*, 193, 244-265.
- Kurt, B. (2013). İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin öğretim liderliği davranışlarının öğretmen motivasyonuna etkisi. *[Effect of elementary and middle school administrators' instructional leadership behaviors to teachers motivation]*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- OECD. (2008). *Mental health in OECD countries, OECD policy brief*, [www.oecd.org/ els/ health-systems/41686440.pdf](http://www.oecd.org/els/health-systems/41686440.pdf) adresinden 4.11.2017 tarihinde alınmıştır.

- OECD. (2014). TALIS 2013 results: An international perspective on teaching and learning. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.
- Öncü, H. (2012). Motivasyon. [motivation]. (Ed.: L. Küçükahmet). *Sınıf yönetimi içinde* (s. 160-178) Ankara: Nobel Yayınevi.
- Önen, L., & Tüzün, B. (2005). *Motivasyon*. [motivation]. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Örücü, E., & Kanbur, A. (2008). Örgütsel-yönetimsel motivasyon faktörlerinin çalışanların performans ve verimliliğine etkilerini incelemeye yönelik ampirik bir çalışma. [An empirical study for determining the affect of organizational managerial motivation practices on the performance and productivity of the workers: Example of service and industry company]. *Yönetim ve Ekonomi*, 15(1), 85-97.
- Özdaşlı, K., & Akman, H. (2012). İçsel ve dışsal motivasyonda cinsiyet ve örgütsel statü farklılaşması: Türk Telekomünikasyon A. Ş. çalışanları üzerinde bir araştırma. [The diversification of gender and organizational statute in internal and external motivations: The research on the engineers and the technicians in Türk Telekomünikasyon A.Ş.]. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 4(7), 73-81.
- Özkalp, E., & Sabuncuoğlu, Z. (1995). Örgütsel davranış. [Organizational behavior]. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın No:116.
- Özpolat, V. (2002). *Sosyolojik açıdan öğretmenlik mesleği ve öğretmenlerin toplumdaki yeri. (Zonguldak il Örneği)*. [Teaching profession and status of teachers in society in terms of sociology]. Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Park, S. M., & Rainey, H. G. (2012). Work motivation and social communication among public managers. *The International Journal of Human Resource Management*, 3(4), 1-32.
- PISA. (2015). http://pisa.meb.gov.tr/wpcontent/uploads/2014/11/PISA2015_UlusalRapor.pdf adresinden 10.01.2017 tarihinde alınmıştır.
- Polat, S. (2010). *Okul öncesi yöneticilerinin kullandıkları yönetimsel güç kaynaklarına ilişkin öğretmen algıları ile öğretmen motivasyonu arasındaki ilişki*. [Relationship between administrative power sources that preschool administrators use and teacher motivation]. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. (2005). Örgütsel psikoloji. [Organizational psychology]. Bursa: Alfa Aktuel.
- Sağlam, A. Ç. (2007). *Eğitim örgütlerinde kuramdan uygulamaya güdüleme*. [From theory to practice motivation in educational organization]. Ankara: Nobel Yay.
- Sunar, L. (2015). Türkiye'de çalışma yaşamı ve mesleklerin itibarı, [Business life and statute of professions in Turkey]. *Sosyoloji Günleri*, İstanbul. <http://turkeyses.net> adresinden 20.11.2017 tarihinde alınmıştır.
- TEDMEM. (2014). Öğretmen gözüyle öğretmenlik mesleği. [Teaching profession from view of teachers]. Rapor Dizisi: 3. Ankara. <http://www.tedmem.org/?wpdmdl=968> adresinden: 15. 11. 2017 tarihinde alınmıştır.

- Tezer, A. (2015). *İlkokul öğretmenlerinin örgütsel vatandaşlık davranışları ile motivasyonları arasındaki ilişki. [Relationship between elementary school teachers' organizational citizenship and their motivation]*. Yüksek lisans tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türk-Eğitim-Sen (2017). *24 Kasım Öğretmenler Günü Anketi. [Survey about 24 November teachers' day]*. https://www.turkegitimsen.org.tr/icerik_goster.php?Id=11984 15.02.2018 tarihinde alınmıştır.
- Türkiye'nin. (2017). *Arka sıradakiler dizisinin oyuncularını şimdi ne yapıyor? [What tv series of 'arka sıradakiler' actors are doing right now?]*. <https://www.posta.com.tr/arka-siradakiler-dizisinin-oyunculari-simdi-ne-yapiyor-haber-fotograf-1364101>
- Ulutaş, P. (2017). *Öğretmenlerin bakış açısından öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü. [Statute of teaching profession from view of teachers]*. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Ünsar, A. S. (2011). *Motivasyonun işten ayrılma eğilimine etkisi: Bir alan araştırması. [Effect of motivation to quite work intention]*. *Akademik Bakış*, 25, 1-15.
- Varkey GEMS Foundation. (2013). *Teacher Status Index*. London.
- Vural, G. (2016). *Okul yöneticilerinin liderlik stillerinin çalışanların motivasyonu üzerindeki etkisi: Rize ili Örneği. [The effect of leadership styles of school administrators on employee motivation: A case for Rize province]*. Yüksek lisans tezi, Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Yıldız, B. (2010). *Herzberg'in çift faktör kuramı açısından ilköğretim I. kademe öğretmenlerinin motivasyon düzeylerinin değerlendirilmesi. [An evaluation of the motivation levels of primary school teachers in terms Herzberg's two factor theory]*. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yüksel, A. (2015). *Kültürel bir ürün olarak Türkiye'de sinema filmlerinde okul, öğretmen ve öğrenci temsilleri, [The representation of the school, teacher and the student as a cultural product in cinema in Turkey]*. *Global Media Journal TR Edition*, 6(11), 1-17.